

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ МОРСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
ІНСТИТУТ
КАФЕДРА «ФІЛОЛОГІЯ»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему
«Лінгвостилістичні особливості публічних виступів британських та
американських політичних діячів: перекладацький аспект»

виконала: ЗДОБУВАЧКА ВИЩОЇ
ОСВІТИ 2 РОКУ НАВЧАННЯ І ГРУПИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ
ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ЛШИК КРИСТІНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Науковий керівник:
к. пед. н., доцент кафедри «Філологія»
МОСКАЛЮК ОЛЕНА ВІКТОРІВНА

Рецензент:
д. філол. н., професор кафедри
теоретичної та прикладної фонетики
ОНУ імені І.І. Мечникова
Наталія БИ УНОВА

Допущено до захисту:

«18» грудня 2023 р. Науковий керівник (Олена МОСКАЛЮК)

Національна шкала: Відмінно

Кількість балів: 95

Оцінка ECTS: A

Дата захисту: «22» грудня 2023 р.

Члени комісії: Світлана ЮХИМЕЦЬ

 Наталія ЖМАСВА

 Інна КІВЕНКО

 Олена МОСКАЛЮК

Одеса - 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ І ЇХ ПЕРЕКЛАД	7
1.1 Сутність поняття «англійське публічне мовлення».....	7
1.2 Стилїстична культура як складова публічного мовлення.....	17
1.3 Лїнгвостилїстичнї особливостї текстїв публїчних виступїв британських та американських полїтичних дїячїв.....	24
1.4 Специфіка перекладу текстїв полїтичних промов.....	30
Висновки до Роздїлу 1.....	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ	40
2.1 Органїзація і проведення дослідження.....	40
2.2 Аналіз лїнгвостилїстичних особливостей перекладу публїчних виступїв британських та американських полїтичних дїячїв.....	43
Висновки до Роздїлу 2	71
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	73
РЕЗЮМЕ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79
ДОДАТКИ	86

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СЗ – стилістичні засоби;

СПЛ – суспільно-політична лексика;

СПТ – суспільно-політична термінологія.

ВСТУП

Відомо, двадцять перше століття характеризується не тільки інтенсивним розвитком міжнародного співробітництва та особистісних контактів представників різних культур, але й зростанням нестабільності у певних геополітичних регіонах, що пов'язано з загальною світовою економічною кризою. У зв'язку з цим, зростає потреба у науковому осмисленні та прогнозуванні розвитку політичних процесів та можливих кризових ситуацій, як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні.

В умовах сучасної лінгвістичної глобалізації і євроінтеграції спостерігається особливий інтерес до вивчення специфіки публічних виступів британських та американських політичних діячів. У зв'язку з цим, питання щодо особливостей їх перекладу набуває все більшого значення і детального огляду.

Слід відзначити, що існує досить велика кількість досліджень, присвячених розгляду зазначеної проблеми. Аналіз праць багатьох учених дозволив виявити їхні суттєві здобутки. Вивчення різних аспектів культури мовленнєвого спілкування, зокрема публічного мовлення, висвітлили вчені (Н. Бабич, А. Богуш, О. Бондаренко, І. Вихованець, О. Гладишева, А. Коваль, Г. Онуфрієнко, О. Сліпушко, І. Томаң, Z. Harris, J. O'Connor Power, K. German, S. Turner); дослідження лінгвістичних особливостей публічного мовлення (Т. Свиридюк, Н. Івкова, В. Богатько та ін.); аналіз характеристик політичної промови (Н. Коваль, Д. Петренко, М. Діденко); особливості їх перекладу (В. Карабан, С. Моркотуна, А. Колесника, С. Остапенка, Н. Жмаєва та інші).

Водночас, не зважаючи на значний вклад науковців у вирішення зазначеного питання, залишається протиріччя між потребою сучасних лінгвістів у наявності знань щодо лінгвостилістичних особливостей проголошення промов у політичній сфері на міжнародному рівні.

Актуальність даної роботи визначається зростаючим значенням політики як одного з типів масової комунікації в житті сучасного суспільства, а саме роль в сучасному житті політичних висловлювань і

політичних діячів, які постійно використовують в своїх промовах стратегії та тактики переконання, елементи аргументації засобами англійської мови. Відомо, мовлення політиків, відноситься до особливого мовного реєстру, який називають політичним дискурсом, що є формою відображення існування певної культури, продуктом сучасної епохи, обумовлює необхідність його всебічного дослідження в галузі перекладознавства.

Об'єктом дослідження обрано англомовні політичні промови, а **предметом** – лінгвостилістичні особливості перекладу політичних промов з англійської мови українською.

Мета роботи полягає у визначенні лінгвостилістичних особливостей перекладу публічних виступів британських та американських політичних діячів.

Відповідно до поставленої мети дослідження, слід виконати наступні **завдання**:

- визначити сутність поняття «англійське публічне мовлення»;
- висвітлити значущість стилістичної культури як складової публічного мовлення;
- проаналізувати специфіку перекладу лінгвостилістичних особливостей публічних виступів британських та американських політичних діячів;
- створити глосарій загальноповживаної суспільно-політичної лексики з промов британських та американських політичних діячів.

Матеріалом дослідження послуговували текстові промови політичних діячів Америки та Великобританії, взяті з політичних англомовних видань й інших інформаційних джерел як Politics, New York Times, Press Conservatives, Politics Home, British Political Speeches, The White House Government.

Методи використані в роботі: лінгвістичний аналіз, суцільної вибірки, кількісного аналізу, порівняння, узагальнення, метод лінгвістичної інтерпретації одержаних даних.

Наукова новизна полягає в описанні лінгвостилістичних особливостей перекладу текстів промов британських та американських політичних діячів в

умовах сучасного глобалізаційного суспільства. З метою ґрунтовного аналізу дослідження, запропонований глосарій відповідної суспільно-політичної лексики публічних виступів.

Теоретична значущість дослідження полягає у подальшому дослідженні саме стилістичних особливостей функціонування промов політиків у сучасному політичному дискурсі.

Практична цінність роботи полягає в тому, що викладений в ній аналіз використання стилістичних трансформацій може знайти застосування у подальшому дослідженні особливостей і труднощів перекладу політичних промов британських та американських політичних діячів.

Апробація результатів дослідження: публікація тез з теми дослідження в XVII Міжнародній науково-практичній конференції “System Analysis and Intelligent Systems for Management”, м. Анкара (Турція, травень 2023 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції “Current Challenges of Science and Education”, м. Берлін (Німеччина, грудень 2023 р.).

Представлене наукове дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків і глосарію. Загальний об’єм складає 98 сторінок.

У **вступі** визначаються актуальність теми роботи, визначено мету, основні завдання, об’єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних наукових результатів.

У **першому розділі** досліджується поняття політичної промови, розглядаються її стилістичні особливості та їх вплив на переклад.

У **другому розділі** проаналізовані стилістичні засоби та трансформації, які були застосовані при перекладі англомовних політичних промов.

У **висновках** підсумовуються результати, отримані в ході написання наукової роботи, визначаються перспективи подальшого вивчення.

Окрім того, до роботи додається **список використаної літератури**, який складається з **73 джерел та додатків**.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ І ЇХ ПЕРЕКЛАД

1.1 Сутність поняття «англійське публічне мовлення»

Інтеграція нашої країни до співдружності європейських держав передбачає популяризацію англійської мови, в тому числі публічного мовлення. Протягом останніх років мовна політика, яка здійснюється Радою Європи, спрямована на розвиток плюролінгвізма в європейських країнах з метою розширення європейського співробітництва. Мовна політика відображена в основних її документах («Політика багатомовності», «Офіційна мова кожної країни є офіційною мовою ЄС», «Регіональні мови та мови менших корінних народів»). Ці документи ґрунтуються не тільки на практичному оволодінні іноземною мовою, але й на майбутній діяльності індивіда як члена суспільства, здатного виконувати відповідні завдання в певних життєвих обставинах і соціокультурному оточенні [9, с. 34].

Прийнято вважати, що зародження і становлення мистецтва публічного мовлення відноситься до V-IV ст. до н. е. Саме в цей період уміння ясно і дохідливо викладати свої думки, здійснюючи вплив на думку аудиторії під час вирішення важливих суспільних і державних питань, починає набувати особливої значущості. Це явище, згідно зі свідченням істориків, було обумовлено особливостями суспільно-політичного ладу Стародавньої Греції та Стародавнього Риму, де соціально-політичне красномовство виступало в якості найефективнішого знаряддя боротьби [14].

Вищезгаданий історичний відрізок часу відзначений не тільки розвитком античних держав, але й зростанням активності громадян у політичному житті своєї країни. Саме тому, на думку дослідників, розвиток риторики, одним із напрямком якої є публічне мовлення, можливо тільки на основі демократичного державного фундаменту. Особливого запиту володіння вміннями публічного мовлення набуває в переломні історичні

епохи, наприклад, в епоху соціальних революцій, оскільки в ці моменти виникає потреба в лідерах, здатних згуртувати людей навколо певної ідеї.

Що стосується сучасного суспільства, то, за спостереженнями фахівців, публічне мовлення займає все більш значне місце в його житті. Здатність виступати публічно, вести переговори, здійснюючи вплив на слухачів, є необхідною умовою успіху в багатьох сферах професійної активності, у тому числі й запорукою успішної політичної кар'єри.

Уперше наукове обґрунтування поняття «ораторське мистецтво» було надано Аристотелем, який визначив його як можливість виявляти відповідні засоби переконання стосовно кожного предмету [2]. Видатний римський оратор Марк Тулій Цицерон зазначив, що здатність до красномовства формується на основі багатьох знань та значних зусиль. Значний внесок у розвиток науки про мистецтво красномовства зробили українські (Н. Бабич, А. Богуш, О. Бондаренко, І. Вихованець, О. Гладишева, А. Коваль, С. Кошачевський, Т. Лепеха, Г. Онуфрієнко, З. Сікорська, Л. Скуратівський, О. Сліпушко, З. Терлак, Л. Шевченко, Н. Шкуратина) й зарубіжні (І. Томан, Z. Harris, P. Engel, J. O'Connor Power, K. German, S. Turner) дослідники.

У сучасних дослідженнях публічне мовлення визначають як систематизоване «сукупність мовних засобів граматичного, лексичного та фонетико-орфоепічного рівнів, дібраних відповідно до потреб стилю, підстилю, жанру і організованих у живий (промову) або писаний текст за законами риторики», а також як процес презентації підготовленої та чітко структурованої усної промови певній аудиторії слухачів з метою їхнього інформування та здійснення відповідного впливу (J. O'Connor Power, K. German) [1, с. 33].

Згідно класифікації Л. Мацько та Л. Кравець публічне мовлення, залежно від сфери професійної комунікації, диференціюється за *такими жанрами*: 1) академічне мовлення (наукова доповідь, лекція, науковий огляд, наукове повідомлення, науково-популярна лекція); 2) соціально-політичне мовлення (звітна доповідь, соціально-політична, політично-економічна,

соціально-культурна, морально-етична, мітингова, агітаційна, військово-патріотична промова, політичний огляд); 3) дипломатичне мовлення (промови на міжнародних та міждержавних конференціях, зборах, засіданнях тощо); 4) судове мовлення (промова державного обвинувача, захисна (адвокатська) промова, самозахисна промова, промова громадського обвинувача тощо); 5) соціально-побутове мовлення (ювілейна промова, застільне слово); 6) церковно-богословське мовлення (проповідь, лекції у духовних семінаріях і академіях, промова на соборах) [15, с.179].

Стосовно *публічного мовлення* фахівців політичної сфери діяльності, відзначимо, що, згідно сучасних кваліфікаційних вимог, професійна діяльність політичних діячів тісно пов'язана із такими видами мовленнєвої діяльності, як: доповіді на наукових конференціях, промови під час участі у політичних диспутах, дискусіях, дебатах, політичні огляди, коментарі тощо.

Політична промова – це підготовлений гострополітичний виступ, який містить позитивні чи негативні оцінки, обґрунтування (аналіз) певної політичної дії (рішення), а також окреслює перспективи потенціальних політичних змін. Метою політичної промови, особливо парламентської чи мітингової, *є не тільки інформування, але й переконання аудиторії слухачів* [2].

Наразі, з метою аналізу публічного мовлення, зазначимо цілі політичного дискурсу: досягнення суспільної згоди, прийняття й обґрунтування політичних і соціально-ідеологічних стратегій, підтримка або руйнування позицій, нав'язування тієї або іншої ідеологічної орієнтації масовій свідомості та інше. Політичний дискурс є складним комунікативним явищем, метою якого є боротьба за владу способом формування суспільної думки, яке включає текст як вербалізований результат мовлення, контекст – ситуативний і соціокультурний, а також спеціальні мовні засоби, які відповідають цілям і завданням дискурсу.

Соціокультурний контекст політичного дискурсу характеризується орієнтацією на масову аудиторію, об'єднану спільними цінностями і

настановами, якими можна керувати; національно-культурною специфікою; ідеологічністю (дискурс відображає погляди, переконання, ціннісні орієнтації певної соціальної групи) [7, с. 11].

За комунікативною формою публічний виступ становить собою монолог, проте багато сучасних дослідників серед основних ознак ораторського монолога відзначають елемент його діалогічності, надзвичайно характерної для ораторського мовлення. Перший і головний закон сучасної загальної риторики – закон гармонізувального діалогу – свідчить про те, що аудиторія є не пасивним об'єктом, якому треба лише передати інформацію, а максимально активним, на який слід впливати. Саме тому завдання оратора – «пробудити власне «внутрішнє слово» слухача, встановити гармонійні двобічні відношення з адресатом» (О. Гайкова), а отже, не лише діяти на аудиторію, а й взаємодіяти з нею (О. Попова).

У політичному дискурсі поєднуються риси різних стилів мовлення: офіційно-ділового (спільні риси – клішованість, формальність резолюцій звітів та інших політичних документів), суспільно-політичного (спільні риси – лексичні одиниці), наукового (спільні риси – значний власний термінологічний фонд, мова політології як науки), стилю художньої літератури (спільні риси – синкретичність, гетерогенність, відкритість політичного словника, емоційне навантаження політичної лексики) [21, с. 235].

Згідно визначення Великого тлумачного словника української мови, політичний огляд можемо розуміти як стисле повідомлення про ряд подій, явищ і т.п., поєднаних спільною темою. Щодо політичних коментарів, то вони тлумачаться, як роз'яснювальні або критичні зауваження з приводу яких-небудь подій, явищ [2, с. 244].

Можна відзначити, що публічне мовлення політичних діячів об'єднує в собі функції інформування та переконання слухачів. Таким чином, публічний виступ є синтезом інформації та переконання. Розглянемо сутність вищеназваних понять.

Поняття «інформація» є досить неоднозначним. У цілому можна відзначити, що інформація вважається одним з центральних понять сучасної філософської науки. У загальному значенні інформація визначається як сукупність відомостей про будь-які факти або явища і розглядається в якості третього компоненту буття – поряд з речовиною та енергією [2, с. 249].

З точки зору семантичного підходу, інформація являє собою обдумані тексти, що складаються із знаків відповідної мови. Розрізнення і осмислення мовних знаків означає, що вони є відомими для системи, яка виступає в якості приймача інформації. При цьому передбачається, що система повинна містити в собі підсистему, на основі якої можливе пояснення кожного поняття за допомогою набору інших понять (тезаурис). Інформація сприймається приймачем за допомогою ланцюжка трансляцій або перекладу знаків мови носія на мову приймача на основі тезауруса. Завдяки отриманій таким чином інформації система реагує на навколишній світ [2, с. 252].

Згідно з результатами досліджень Р. Мартинової, «головною умовою передачі і прийому семантичної інформації є її лінгвістична доступність» [16, с. 13]. При дотриманні цієї умови виділяють такі властивості інформації, як цінність, достовірність та актуальність [16, с. 13].

Цінність інформації – це її кількісна характеристика, що визначає її прагматичну сторону або значимість для одержувача [38].

Достовірність інформації полягає в «її відповідності об'єктивній реальності навколишнього світу» [16, с. 14]. Означена властивість інформації проявляється в ступені відповідності прийнятого повідомлення переданому. У разі умисного порушення даної властивості інформація може перетворитися на знаряддя маніпуляції свідомістю людини, що, на думку дослідників, нерідко спостерігається в процесі функціонування саме політичного дискурсу.

Актуальність інформації розглядають як ступінь її відповідності поточному моменту часу, подіям в соціумі, законам природи і т. д. [16].

Інформація, що характеризується наявністю вищезгаданих властивостей, в процесі її сприйняття і осмислення, може трансформуватися в самостійний блок знань.

Отримання будь-якої інформації та її подальша обробка залишає певний слід у свідомості людини, впливаючи тим чи іншим чином на його емоційну, інтелектуальну чи поведінкову сферу. Звідси випливає, що інформування тісно пов'язане з процесом переконання.

Переконання – спрямований вплив на людину за допомогою аргументації. У разі якщо переконання використовується як засіб соціального контролю, воно носить маніпулятивний характер. Такий тип переконання характерний для соціально-політичної сфери і, на думку ряду дослідників, є типовим для політичного дискурсу. Воно також розглядається як різновид усного або письмового тексту. Однак, на відміну від того типу інформації, який розглядався нами вище, переконання трактується як аргументована інформація, яка включає в себе необхідні докази, приклади [16].

Для успішної реалізації поставлених цілей переконання повинно відповідати ряду вимог, а саме:

- бути продуманим;
- відповідати законам формальної логіки;
- залучати увагу слухачів;
- відповідати інтересам і потребам слухачів;
- володіти відповідною композиційною структурою;
- відрізнитися ефективною аргументацією [16].

Як стверджує О. Кульминський, критерієм ефективності переконливого впливу є формування переконаності, яка представляє собою глибоку впевненість «в істинності засвоєних ідей, уявлень, понять, образів», дозволяючи «приймати однозначні рішення та здійснювати їх без коливань, займати тверду позицію в оцінках тих чи інших фактів і явищ» [18, с. 67]. Реалізація цього завдання можлива на основі наступних принципів переконання:

1) принципу повторення, який передбачає багаторазове повторення повідомлення. Однак, як відзначає Р. Мартинова, повторення однотипної інформації може призвести до втрати інтересу у слухачів. Для того, щоб уникнути подібного, пропонується повторювати тільки найбільш значущі елементи повідомлення, вносячи при кожному повторі лінгвістичні зміни, наприклад, змінюючи порядок слів, вносячи додаткові лексичні одиниці або граматичні конструкції [16, с. 22];

2) принципу досягнення первинності впливу, який полягає у формуванні готовності у суб'єкта до сприйняття подальшої, більш детальної інформації, що підтверджує перше враження. При цьому «додаткова інформація має бути такою, щоб мотивація оволодіння нею істотно зростала» [16, с. 23];

3) принципу забезпечення довіри до джерела інформації, прийомами якої є: а) створення іміджу «особливої обізнаності» про ті події, які в силу будь-яких причин замовчуються офіційними джерелами (це досягається передачею фактів, достовірність яких відома або може бути легко перевірена); б) створення іміджу «об'єктивності, незалежності та альтернативності», що досягається цитуванням документів, оцінок експертів, думок очевидців подій;

4) принципу активізації психологічних процесів сприйняття об'єктом змісту інформації;

5) принципу різнобічної корисності переконання, суть якого полягає в тому, що, приймаючи пропоноване рішення проблеми в одній сфері діяльності, людина отримує можливість досягти позитивного результату в іншій сфері [16].

Одностороннім повідомленням є текст, який містить аргументи тільки джерела інформації. Такі повідомлення більш ефективні в разі, коли об'єкт психологічного впливу, по-перше, не має ворожих почуттів по відношенню до джерела інформації, і, по-друге, відрізняється низьким рівнем освіти. В силу вищеназваних причин об'єкт психологічного впливу відносно легко

приймає точку зору джерела інформації [18]. Очевидно, що такий тип комунікативної взаємодії є маніпулятивним.

Що стосується двостороннього повідомлення, то воно містить як аргументи джерела інформації, так і контраргументи противника, які підлягають викриттю. Така побудова тексту служить спонукальним мотивом до активної розумової діяльності об'єкта, в результаті чого відбувається перегляд раніше сформованих у нього суджень. Такий вид повідомлення орієнтований, як правило, на людей з високим рівнем освіти, які відчують потребу в зіставленні різних поглядів, точок зору, думок, оцінок [18].

Велике значення надається і порядку розташування аргументів. Зокрема, так звані «сильні аргументи», які представляють собою інформацію, спрямовану на зміну установки слухача, доцільно розташовувати перед будь-якою іншою, не пов'язаною з вирішенням цього завдання. У більшості випадків найбільш дієвим вважають розташування «сильних аргументів» в середині тексту повідомлення, утворюючи так звану «пірамідальну модель» впливу [18].

Залежно від установок одержувача повідомлення, сильні аргументи можуть розташовуватися як на початку, так і наприкінці текстового повідомлення. Якщо об'єкт психологічного впливу проявляє інтерес до теми повідомлення, то сильні аргументи будуть найбільш ефективні за умови їх розташування в кінці тексту. Таку побудову повідомлення називають «кульмінаційною моделлю» впливу. Якщо ж реципієнт байдужий до теми повідомлення, то для залучення його уваги найбільш доречним буде розташування «сильних аргументів» на початку тексту, що створює так звану «антикульмінаційну модель» впливу [18].

Слідування вищеназваним принципам і закономірностям організації публічного повідомлення, без сумніву, є важливою умовою його ефективності, але ще не забезпечує повною мірою його успішність. Дієвим та ефективним називають таке мовлення, завдяки якому, оратору вдається

реалізувати заплановані цілі. Якщо при цьому оратору вдалося схилити аудиторію до власної точки зору, то таке мовлення є й впливовим.

Публічне мовленнєве повідомлення, яке відповідає вищезгаданим критеріям, здатне вплинути на його одержувача, а саме на його емоційну, інтелектуальну або поведінкову сферу. У процесі сприйняття, осмислення та аналізу такого повідомлення його реципієнти можуть отримати мотиваційний стимул до вчинення певних пізнавальних дій, активізації та розширення свого інтелектуального потенціалу, генерування власних ідей в обговорюваній сфері. Надамо пояснення наведеним висновкам.

Отже, в процесі публічного виступу оратор повідомляє слухачеві нову інформацію, яка, вступаючи у взаємодію з наявними інформаційними блоками у свідомості людини, може загострити протиріччя між новими і вже існуючими знаннями. У результаті подолання означеного протиріччя й переосмислення колишньої інформації, у слухачів може сформуватися новий блок знань, на основі якого може виникнути те чи те переконання. Процес успішного вирішення таких протиріч відбувається згідно діалектичного закону єдності й боротьби протилежностей, суть якого полягає в тому, що «предмети і явища об'єктивного світу знаходяться в постійній взаємодії, в результаті якої виникають тертя (протиріччя) як між ними, так і між їхніми складовими частинами» [16, с. 34]. Посилення протиріч переходить в боротьбу. Якщо в процесі цієї боротьби протиріччя усуваються, це є ознакою відповідного розвитку. Таким чином, публічне мовлення являє собою таку форму мовленнєвої діяльності, у процесі якої здійснюється вирішення протиріч між пропонованою слухачам інформацією у вигляді текстових повідомлень і усвідомленням ними її значущості та корисності для їх професійної або повсякденної діяльності.

Успішна реалізація публічного мовлення здійснюється у взаємозв'язку й з іншими діалектичними законами. Названий принцип повторення передбачає необхідність багаторазового повторення одного і того ж повідомлення або ідеї. За умови повторення однотипної інформації в таких

лінгвістичних або екстралінгвістичних умовах, що постійно змінюються, нове знання, яке вступає у взаємодію з вже наявними, може трансформуватися в нове переконання. Цей процес відповідає діалектичному закону переходу кількісних змін у якісні, сутність якого полягає в тому, що «накопичення непомітних, поступових кількісних змін у визначений для кожного окремого процесу момент з необхідністю призводить до суттєвих, корінних, якісних змін, до стрибкоподібного переходу від старої якості до нової» [20].

У процесі накопичення кількісних змін той чи інший феномен набуває нову якість, переходячи в новий стан, відмінний від попереднього. Цей процес накопичення та перетворення інформації відображає процес отримання знань. Тим самим досліджуваний феномен у своєму новому стані ніби заперечує сам себе, що відображує суть закону заперечення заперечення. Постійна зміна предмета означає, що в ньому постійно виникає щось нове. Саме зміна одного якісного стану предмета чи явища іншим лежить в основі його розвитку. По відношенню до процесу реалізації умінь публічного мовлення це означає, що «з кожним наступним повторенням пропонованого нового матеріалу, психологічне утворення, яке формується у слухача, включає в себе такий компонент, який при його об'єднанні з новим сприяє виникненню раніше невідомої інформаційної структури» [20].

Таким чином, проведений аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновок та зазначити, що *англійське публічне мовлення* політичних діячів це здатність аналізувати політичні події та явища, що відбуваються як у нашій країні, так і закордоном, прогнозувати можливі соціально-політичні події та конфлікти засобами англійської мови в риторико-емоційній формі [17]: чітко, доречно, логічно, переконливо.

Враховуючи вищезазначене та з метою більш глибокого аналізу теми нашого дослідження, вважаємо за доцільне перейти до розгляду питання щодо поняття стилістичної культури публічного мовлення.

1.2 Стилiстична культура як складова публiчного мовлення

iнтенсивний полiтичний, економiчний, соцiальний, культурний розвиток сучасного суспiльства накладає свiй вiдбиток на змiст полiтичних промов. На основi отриманої iнформацiї, полiтичний дiяч формує свiй свiтогляд, виходячи з якого, визначає свою поведiнку, як мовленнєву, так i немовленнєву, в рiзних життєвих ситуацiях. Однак набiр унiверсальних знань не може дати спецiалiсту необхідну впевненiсть у своїх силах. Дуже часто доводиться приймати самостiйнi творчi рiшення в нестандартних ситуацiях. Таким чином, просте iнформування не дозволяє йому пристосуватися до швидкозмiнливого свiту, оскiльки володiння тiєю чи iншою iнформацiєю ще не є необхідною умовою успiшної професiйної дiяльностi. Таким чином, постiйне збiльшення i оновлення iнформацiйних потокiв вимагає наявностi умiння їх коректної обробки та iнтерпритацiї.

Вiдомо, що культура мислення є частиною загальної культури людини. З точки зору фiлософiв i психологiв, культура мислення ґрунтується на здатностi до навчання, узагальнення i накопичення досвiду, а також адаптацiї до мiнливих умов. Отже, висока культура мислення характеризується ефективностю прийому i обробки iнформацiї [12, с. 13]. Завдяки цим властивостям, людина може вирiшувати рiзні задачі.

Очевидно, що розвиток культури мислення являє собою досить складний процес, який складається з ряду компонентiв, одним з яких, з нашої точки зору, i є стилiстична культура. Сам термiн «стилiстична культура» припускає тiсний взаємозв'язок даного поняття з основними категорiями стилiстики, яка вважається однією з галузей прикладної лiнгвiстики. Вивчення стилiстики припускає розвиток умiння глибокого проникнення в текст. Дана особливiсть, як вiдзначають вiдомi лiнгвiсти, сприяє розвитку «самостiйної критичної думки», формуючи високий рiвень культури мислення [15, с. 179]. Крім того, знання стилiстики сприяє створенню «ясного уявлення про контекст i ситуацiї, в яких можуть бути використанi ... новi для них мовнi одиницi» [15].

Виходячи з вищезазначеного, стилістику визначають як галузь лінгвістики, яка вивчає принципи і ефект вибору та використання відповідних мовних засобів «для передачі думки і емоції в різних ситуаціях спілкування» [17]. Одним з основних завдань стилістики є вивчення особливостей так званих функціональних стилів. Розглянемо основні характеристики поняття «стиль» і визначимо його взаємозв'язок зі стилістичною культурою.

В цілому стиль можна визначити як мовну підсистему, що володіє лінгвістичними, синтаксичними і фонетичними особливостями, обумовленими специфікою умов спілкування. Функціональні стилі розрізняються ступенем частотності вживання лексичних, синтаксичних, інтонаційних та інших мовних засобів. Дані відмінності є стійкими і статистично закономірними [68]. Саме активність, частотність вживання одного і того ж мовного засобу в одному мовному стилі сприяє набуттю ним стилістичної забарвленості.

Необхідність виділення таких мовних підсистем, як функціональні стилі пов'язано з тим, що в різних комунікативних ситуаціях мова може використовуватися по-різному. Так, повідомлення про один і той самий факт може приймати різні форми, в залежності від особливостей мовленнєвої ситуації, яка включає в себе умови спілкування, соціальний статус співрозмовників, ставлення комунікантів до предмета спілкування і навколишнього оточення.

Виходячи з цього, можемо зробити висновок, що одним з компонентів стилістичної культури слід вважати формування вміння оформляти своє мовленнєве висловлювання відповідно до вимог того чи іншого функціонального стилю.

Крім вивчення функціональних стилів, одним із завдань стилістики є вивчення особливостей виникнення і функціонування виразних мовних засобів. Очевидно, що здатність використання даних стилістичних засобів, з урахуванням ситуації спілкування, також є важливим показником

сформованості стилістичної культури мовця. Проаналізуємо значимість вищезазначених способів вираження думки.

Слід зазначити, що мова являє собою складну знакову систему, яка складається з окремих мовних підсистем, що володіють власною специфікою. При цьому мовні рівні не можуть функціонувати окремо один від одного, оскільки їх складові одиниці тісно пов'язані між собою. Одиниці одного рівня пов'язані відповідними зв'язками, які визначають правила їх сполучуваності.

Оскільки формування стилістичної культури повинно охоплювати всі рівні мовної організації висловлювання, розглянемо сутність стилістичних особливостей всіх мовних підсистем.

Так, *лексичному рівню* відповідає лексична стилістика. Даний підрозділ вивчає стилістичні функції лексичних одиниць, розглядаючи взаємодію прямих та переносних значень. Лексична стилістика вивчає різні «складові контекстуальних значень слів», зокрема їх «експресивний, емоційний і оцінний потенціал» [7, с. 12].

Граматичній підсистемі відповідає розділ граматичної стилістики, яка поділяється на морфологічну і синтаксичну стилістику. Перша вивчає стилістичні функції граматичних категорій притаманних тим чи іншим частинам мови.

Предметом вивчення *синтаксичної стилістики* є експресивні можливості різних синтаксичних конструкцій і одиниць (порядок слів, типи речень, види синтаксичного зв'язку). Велика увага приділяється аналізу фігур мовлення – синтаксичних, стилістичних або риторичних фігур, під якими розуміють «особливі синтаксичні побудови», що додають висловлюванню додаткову виразність [7, с. 11].

Фонетична стилістика пов'язана з рівнем фонетичних мовних одиниць і включає в себе вивчення явищ звукової організації мовлення, а саме: ритм, риму, алітерацію, асонанс, звуконаслідування і т. д. [69].

Таким чином, керуючись вищенаведеними визначеннями, можна зробити висновок, що стилістична культура ґрунтується на наявності вмінь використовувати в процесі побудови усної або письмової комунікативної взаємодії відповідні лексичні, граматичні або фонетичні виразні засоби, з метою посилення впливу мовлення на слухачів. Але при цьому необхідно враховувати умови, в яких протікає спілкування, оскільки недоречне вживання виразних засобів може призвести до створення комічного ефекту. Очевидно, що в цьому випадку мовець не зможе реалізувати задум висловлювання і, відповідно, не досягне своїх комунікативних цілей.

Розглядаючи процес розвитку стилістичної культури, не можна не відзначити її тісний взаємозв'язок з таким науковим напрямком, як культура мовленнєвого спілкування. У зв'язку з цим, вважаємо за необхідне зупинитися на аналізі основних понять даної області дослідження.

У цілому культура мовленнєвої взаємодії вважається результатом індивідуального розвитку людини. Що стосується визначення цього поняття, то під культурою мовлення розуміють, по-перше, здатність володіння нормами усної і письмової літературної мови, що передбачає сформованість відповідних фонетичних, лексичних і граматичних навичок і вмінь, та, по-друге уміння використовувати виразні засоби мови в різних умовах спілкування у відповідності з цілями і змістом промови» [2].

Очевидно, що культура мовлення включає в себе мовний і комунікативний аспекти. Перший передбачає наявність певного рівня розвитку і багатства лексики і синтаксису мови, а також його семантики і інтонації.

Комунікативний аспект мовленнєвої культури включає в себе основні комунікативні якості. До цих якостей відносять «багатство (різноманітність) мовлення», а також її чистоту, виразність, ясність, точність і правильність [3, с. 24].

Отже, головними комунікативними якостями будемо вважати *правильність, чистоту, точність, логічність, доречність та виразність*. Розглянемо особливості кожної з них.

Правильність найчастіше визначають, як відповідність мовлення комуніканта орфоепічним, граматичним, орфографічним і стилістичним нормам сучасної літературної мови. Крім того, в широкому розумінні ця комунікативна якість включає в себе ясний виклад думки мовця і її адекватне сприйняття слухачем [3].

Чистота мовлення трактується як відсутність в ній чужих літературній мові елементів, таких як варваризми, жаргонізми, вульгаризми, діалектизми, слова-паразити і т.д. Чистота мовлення повинна дотримуватися на всіх рівнях мовної системи: на рівні орфоепії, орфографії, лексики та граматики.

Точність припускає глибоке знання предмета мовлення і значень слів. З точки зору Н. Д. Бабич, точність ґрунтується на знанні комунікантом об'єктивної дійсності і його вмінні співвідносити мовні знання з конкретною ситуацією [3].

Логічність залежить від ступеня володіння мовцем прийомами розумової діяльності. Прийнято розрізняти логічність мислення і логічність мовлення. Перша припускає наявність здатності мислити послідовно, знаходити причини явищ, висувати тези і обґрунтовувати факти. Друга ґрунтується на здатності комуніканта оформляти мовне висловлювання за допомогою відповідних мовних засобів [73]. При цьому логічність припускає смисловий взаємозв'язок слів у мовленні, яке реалізується за допомогою відповідних лексико-граматичних і синтаксичних засобів.

Доречність припускає «такий підбір і організацію засобів мови, які роблять мовлення відповідним цілям та умовам спілкування [4, с. 13]. Доречним можна назвати мовлення, яке відповідає темі повідомлення, його логічному й емоційному змісту, складу слухачів, інформаційним, виховним, естетичним особливостям виступу. Однією з головних умов побудови

доречного мовлення є знання стилістики. Сильова доречність припускає доречність слововживання, вживання якої-небудь синтаксичної конструкції або звороту, в залежності від мовного стилю [71]. Як відомо, кожен стиль характеризується наявністю специфічних «стилеутворюючих» елементів, невмотивоване перенесення яких в інші умови вважається порушенням доречності мовлення.

Виразність являє собою здатність структури мовного висловлювання підтримувати увагу і збуджувати інтерес у слухача чи читача. Виразним вважається таке мовлення, мовне наповнення і структура якого підтримує увагу та загострює інтерес слухача або читача до сказаного або написаного. На думку дослідників, виразність створюється умовами спілкування і системою мови.

Вищеназвані комунікативні якості роблять значний вплив на процес організації мовленнєвої поведінки комунікантів. У зв'язку з цим, не можна не відзначити їх тісний взаємозв'язок з так званим принципом кооперативного співробітництва, який був сформульований П. Грайсом ще в середині минулого століття. Даний принцип ґрунтується на взаємодії чотирьох максим, що регулюють мовленнєву поведінку учасників спілкування [4]. Розглянемо особливості даних максим з метою встановлення їх впливу на розвиток стилістичної культури.

Отже, існує *чотири максими*, кожна з яких включає в себе один або більше постулатів:

- максима повноти інформації;
- максима якості інформації;
- максима релевантності;
- максима манери;

Деталізуємо суть кожної з вищеназваних максим.

Максима повноти інформації пов'язана з обсягом інформації, необхідної для тієї чи іншої ситуації спілкування. Згідно основному постулату даної максими, висловлювання повинно містити не менше, але й

не більше інформації, ніж цього вимагають умови спілкування. Зміст даного постулату, з нашої точки зору, відповідає комунікативній якості доречності мовлення.

Максима якості інформації передбачає істинність висловлювань. Ця максима включає в себе наступні постулати: не говори того, що вважаєш помилковим; не говори того, для чого у тебе немає достатніх підстав.

Аналогічні вимоги до мовлення відображені в таких комунікативних якостях, як точність і правильність.

Максима релевантності являє собою вимогу дотримуватися обраної теми. Слід зазначити, що дана вимога знаходиться у відповідності з логічним законом тотожності, суть якого полягає в тому, що «кожна думка, яка наводиться в промові, при повторенні повинна мати стійкий зміст» [5, с. 11]. Відзначимо, що слідування постулату даної максими характерно для комунікативних якостей точності та логічності мовлення.

Максима манери «пов'язана не з тим, що говориться, а з тим, як говориться» [5, с. 14]. Висунута до неї вимога звучить так: «висловлюйся ясно». Останнє передбачає відсутність двозначних висловлювань і надмірного багатослів'я. Як випливає з даного постулату, максима заснована на сформованості комунікативних якостей ясності, виразності і чистоти мови.

Таким чином, на основі всього вищесказаного можемо зробити висновок, що стилістична культура являє собою багатогранне поняття. Перебуваючи в тісному взаємозв'язку з основними категоріями стилістики, стилістична культура включає в себе такі складні вміння, як здатність дотримуватися у процесі мовної взаємодії вимоги певного функціонального стилю, а також здатність посилювати ефективність мовного висловлювання за допомогою відповідних виразних фонетичних, лексичних і граматичних засобів.

Крім того, як показав аналіз наукової літератури, стилістична культура є невід'ємним компонентом культури мовленнєвої взаємодії, будучи основою для розвитку основних комунікативних якостей мовлення.

Все це дозволяє зробити висновок, що стилістичну культуру слід вважати необхідною складовою публічного мовлення політичних діячів.

Враховуючи тему роботи, перейдемо до розгляду лінгвостилістичних особливостей текстів публічних виступів британських та американських політичних діячів.

1.3 Лінгвостилістичні особливості текстів публічних виступів британських та американських політичних діячів

Відомо, що політичні промови британських та американських політиків несуть у собі експресивне забарвлення, що є однією з важливих складових авторської стратегії і функцій мовленнєвого повідомлення.

Згідно визначення Н. Глінки, *експресивністю* називають сукупність семантико-стилістичних ознак одиниці мови, що забезпечують її здатність виступати у комунікативному акті як засіб суб'єктивного вираження ставлення мовця до змісту або адресату мовлення [3, с. 34]. Явище експресивності у політичних промовах реалізується через уживання експресивно-стилістичних засобів.

Дослідник Л. Єфімов у своїй роботі трактує експресивні засоби, як «такі фонетичні, лексичні, морфологічні та синтаксичні одиниці та форми, що підсилюють емоції у мові та мовленні. До фонетичних відносять висоту, мелодійність голосу, наголос, паузи, шепіт, наспівування та інші засоби використання людського голосу. Морфологічні засоби включають емоційно забарвлені афікси (зокрема демінутивні: -у (-іє), -let, -ок-, -ик-, -ичк-, -еньк-, -есеньк- тощо). До лексичних засобів належать слова, що несуть у собі конотативне значення, зокрема епітети, поетизми, архаїзми, сленгізми, вульгаризми та вигуки. Низка експресивних синонімів, що використовуються в одному висловлюванні, утворює ефект клімаксу (градації)» [7, с. 12].

Пропонуємо ознайомитись із основними, на нашу думку, стилістичними засобами, що використовують британські та американські політики у своїх промовах, детальніше стилістичні прийоми будуть розглянуті у практичній частині нашого дослідження.

Згідно до визначення академічного тлумачного словника української мови, *метафора* – художній засіб (троп), який полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння, а також слово або вираз, ужиті в такий спосіб [17].

Особливість метафори полягає в тому, що вона двопланова, та застосовується до двох або декількох об'єктів одночасно, в результаті чого властивості того, про кого або про що йде мова, проглядаються через властивості того, чийм ім'ям це позначено [21]. Метафора у політичних промовах є досить виразним засобом акцентування, а відтак і привернення уваги, оскільки цей троп уводить в текст поняття віддалені від політичного світу, задля ілюстрації того чи іншого предмета/явища шляхом їхнього зіставлення. Таким чином, зважаючи на наміри автора, метафора може викликати у свідомості аудиторії різні картини реальності, що й робить цей художній засіб у наведеному дискурсі політичним елементом впливу, який відповідно потребує ретельного підходу до його перекладу [20].

Вживання метафори простежується у промові 43-го президента США Джорджа Буша під час його інавгураційного виступу: “Through much of the last century, America's faith in freedom and democracy was *a rock in a raging sea*”. – «Протягом більшої частини минулого століття, віра американців у здобуття свободи та демократії була немовби *каменем у бурхливому морі*» [42].

“Now it is *a seed upon the wind*, taking root in many nations”, – «Тепер же, це *зерно на вітрі*, що пускає коріння у багатьох народів» [42]. Президент використав метафору, аби підсилити ефект від сказаного і як засіб привернення уваги аудиторії до тексту промови.

Алітерація – стилістичний прийом, який полягає в доборі слів з повторюваними однаковими приголосними звуками [36]. Як приклад використання цього стилістичного прийому служать фрагменти із промови Джорджа Буша під час його виступу: “Our national courage has been clear in times of *depression* and war, when *defeating* common dangers defined our common good”; “We are bound by ideals that move us *beyond* our backgrounds, lift us above our interests and teach us what it means to be citizens”, – «Наша національна мужність проявилась в періоди депресії та війни, коли подолання небезпек визначало наше спільне благо»; «Нас пов’язують ідеали, які висувають нас за межі нашого походження, піднімають нас над нашими інтересами та навчають нас, що означає бути громадянами» [43]. Спостерігаємо повторення приголосних звуків на початку слів: [d], [k], [b].

Наступним стилістичним засобом, що використовують політики у своїх інавгураційних промовах є *паралелізм*, що являє собою стилістичну фігуру, яка ґрунтується на паралельному зображенні явищ із різних сфер життя, також це аналогія, уподібнення, спільність характерних рис, ознак тощо [36].

Цей стилістичний засіб часто використовується у промові Біла Клінтона: “But *when most people* are working harder for less; *when others* cannot work at all; *when the cost of health care* devastates families and threatens to bankrupt many of our enterprises, great and small; *when fear of crime* robs law-abiding citizens of their freedom; and *when millions of poor children* cannot even imagine the lives we are calling them to lead, we have not made change our friend”. – Президент проводить паралель між людьми, що тяжко працюють за маленькі гроші, і між тими, хто не можуть працювати взагалі; зіставляє вартість медичної допомоги із страхом злочинності [39].

Нерідко спостерігається використання такого стилістичного прийому як *епітет*, що являє собою художнє означення, яке підкреслює характерну рису, визначальну якість явища, предмета, поняття, дії [39]. Головним призначенням епітета у політичних промовах є надати мовленню президента емоційності та насиченості. Президент Біл Клінтон у своїй промові

використовує епітети, щоб підкреслити, що Америка має всі можливості для розквіту та відновлення економіки: “Communications and commerce are *global*; investment is *mobile*; technology is almost *magical*; and ambition for a better life is now *universal*”. – «Комунікації та комерція є *глобальними*; інвестиції *мобільні*; технологія майже *магічна*; тому прагнення до кращого життя є *всюди*» [39].

Частотним є вживання такого стилістичного засобу як *гіпербола*, що являє собою словесний зворот, у якому ознаки описуваного явища подаються в надмірно перебільшеному вигляді, щоб звернути до них особливу увагу читача [18].

Президент Барак Обама під час свого виступу використав прийом гіперболи для утвердження сили та могутності американського народу: “Through *blood drawn by lash* and *blood drawn by sword*, we learned that no union founded on the principles of liberty and equality could survive half-slave and half-free”. – «Через *кров, пролиту батою і мечем*, ми винесли урок, що жоден союз, заснований на принципах свободи і рівності не може існувати, будучи напіврабом та напіввільним» [45]. Гіперболи “*blood drawn by lash*” та “*blood drawn by sword*” використовуються для позначення того, що американському народу довелося пройти через надто важкий шлях, проливши кров, аби відстояти своє право на існування.

Слід звернути увагу на такий стилістичний засіб як *прийом контрасту*, який нерідко застосовується в інавгураційних промовах президентів. Як приклад, Джордж Буш використав прийом контрасту, аби підкреслити рішучі наміри стосовно своїх планів: “We will meet *aggression* and *bad faith* with *resolve* and *strength*”. – «Ми зустрінемо *агресію* та *недобросовісність* із *рішучістю* та *силою*» [40].

Отже, особливістю стилістичного аспекту публічного мовлення є використання стилістично забарвлених одиниць з метою посилення впливовості мовлення, а саме:

- 1) алітерації (*Let us go forth to lead the land we love... – J.F. Kennedy*) [23, с. 41];
- 2) анафори (*But in a larger sense, we cannot dedicate, we cannot consecrate, we cannot hallow this land – A. Lincoln*) [29];
- 3) антитези (*To those who would tear this world down: We will defeat you. To those who seek peace and security: We support you! – B. Obama*) [30];
- 4) асонансу (*The odious apparatus of Nazi rule. – Sir William Churchill*) [29];
- 5) хіазму (*Whether we bring our enemies to justice or bring justice to our enemies, justice will be done. – G.W. Bush*) [66];
- 6) метафори (*I came into a state which was very much in in a deep ditch. Nevertheless, this president did pull us out of a deep recession. No one is talking about cutting the military, we ought to grow it. – Mitt Romney*) [29];
- 7) метонімії (*Mr. Gorbachev, turn down this wall. – R. Reagan*) [38];
- 8) літоти (*I am not unmindful that some of you have come here out of great trials and tribulations. – M. L. King, Jr.*) [32];
- 9) епітетів (*Because in the end, we're not just against the ingrained and destructive habits of Washington – B. Obama*) [25];
- 10) іронії (*The reality is that John McCain the politician has made America less safe, sent our brave soldiers into wrong-headed foreign adventures, covered up for President (Barack) Obama with the VA scandal and has spent most of his time in the Senate pushing amnesty. He would rather protect the Iraqi border than Arizona's. – Donald Trump*) [44];
- 11) алюзії (*We, the people, declare today that the most evident of truths – that all of us are created equal – is the star that guides us still; just as it guided our forebears through **Seneca Falls, and Selma, and Stonewall**; just as it guided all those men and women, sung and unsung, who left footprints along this great Mall, to hear a preacher say that we cannot walk alone; to hear a King proclaim that our individual freedom is inextricably bound to the freedom of every soul on Earth. – B. Obama*) [44];

12) порівняння (simile) – *We should pull ourselves together by our own bootstraps* – *R. Reagan*, тощо [72].

Слід відзначити, що одним із найбільш поширених стилістичних прийомів у політичному дискурсі є саме метафора, яка досить часто використовується з метою «легітимізації тих чи інших заходів або ж пояснення постфактум, чому конкретні дії були необхідні» [17, с. 315]. Так, наприклад, за даними американських лінгвістів (G. Lakoff), під час війни у Перській затоці для обґрунтування необхідності військових дій широко використовувалися такі метафори, як «політика – це бізнес», «політика – це азартна гра», а також «безневинна жертва» (Кувейт), «жорстокий лиходій» (Ірак), «доблесний спаситель» (США).

Згідно з даними досліджень в області лівгвостилістики, використання виразних стилістичних прийомів з метою створення яскравої оригінальної системи образів є найбільш характерним для художнього стилю. Що ж до публіцистичного стилю, до якого відносять усні та письмові публічні висловлювання, то вживання виразних стилістичних прийомів і емотивних слів викликано необхідністю здійснення впливу на емоційну сферу слухачів і характеризується певною клішованістю. При цьому використання виразних мовних засобів має бути достатньо помірним, в іншому випадку досягнутий ефект може бути прямо протилежним запланованому результату. Якщо мовець робить свою промову надмірно насиченою яскравими образами, це може відвернути увагу слухачів від змісту виступу.

Таким чином, підбір стилістично забарвлених мовних одиниць необхідно здійснювати з урахуванням тематики, цілей і завдань публічного виступу, а також з опорою на ситуацію і одержувачів мовленнєвої взаємодії.

Говорячи про організацію публічної промови не можна не згадати про такий важливий компонент будь-якої мовленнєвої діяльності, як невербальні засоби комунікації, до яких відносять жести, міміку, пози тощо. Вивченню невербального аспекту мовлення присвячено роботи таких дослідників, як Н. Ковпак, В. Бен'ямінова, С. Бернштейн, І. Горєлов, Т. Ніколаєва, М. Argyle,

D. Armstrong, R. Birdwhistell тощо. Визнаючи значущість невербальних засобів комунікації в процесі реалізації публічного виступу як додаткового засобу інформування слухачів, ми вважаємо, що означені засоби комунікації мають національну специфіку, що значно утруднює процес оволодіння ними поза природним мовним середовищем.

Отже, стилістичні засоби є невід'ємною частиною промов британських та американських політиків, вони несуть у собі певні функції, привертають увагу аудиторії, надають емоційне забарвлення промові.

Наразі перейдемо до аналізу особливостей перекладу текстів політичних промов.

1.4 Специфіка перекладу текстів політичних промов

Політичні тексти соціально обумовлені. Особлива мова, яку використовують при укладанні політичних текстів, вимагає постійного вивчення й опису для того, щоб створити своєрідну модель політичного тексту, який, у свою чергу, є актуалізацією політичного дискурсу.

Пошук домінантних елементів тексту є одним з головних завдань перекладача на стадії аналізу оригіналу. Однак майже завжди йдеться про переклад не ізольованих текстів, а текстів, що функціонують у певному дискурсі, отже залежать від ситуації спілкування. Одним з найбільш ситуативно обумовлених дискурсів є політичний дискурс.

В середині 90-х років з'явився ряд цікавих робіт в напрямі специфіки перекладу політичного дискурсу. Дані роботи якраз і визначили на найближче десятиріччя розвиток відносно молодої науки політичної лінгвістики. В 2003 році був опублікований навчальний посібник з нової дисципліни – книга А. Чудинова «Політична лінгвістика». Це перша спроба в світлі відповідних досліджень узагальнити досвід вітчизняних дослідників політичної комунікації.

Під час усвідомлення дискурсу перекладач komponує пропозиції у загальне значення, встановлює зв'язки в межах тексту, включає нову

інформацію до теми дискурсу. Як результат – ліквідується референтна неоднозначність, визначається комунікативна мета, виконується успішна комунікація. Слова, конструкції, думки є опорними елементами, на які слід спиратися під час використання інструментів інтерпретацій. Знання про властивості мовлення на базі мов перекладу, вихідної мови й мови перекладу – є недостатніми в процесі перекладу.

При перекладі текстів політичного дискурсу необхідно враховувати наступні характеристики: 1) жанрові; 2) комунікативні; 3) лінгвостилістичні; 4) етноспецифічні [11, с. 85]. Ці характеристики створюють комплексну модель вихідного тексту. Жанрова модель описує загальні вимоги зазначеного типу тексту незалежно від конкретної ситуації спілкування. Комунікативна модель формує уявлення про перлокуцію та іллокуцію, що стануть у нагоді перекладачеві до початку процесу перекладу, а також фокусує його увагу та виділяє перекладацькі домінанти у самому тексті. У свою чергу, ці домінанти втілюються у тексті за допомогою різноманітних лінгвостилістичних засобів.

Слід зазначити, що будь-яка комунікація має свою етноспецифіку та хроноспецифіку, тобто місце, час та адресатів, на яких орієнтовано цю комунікацію [11, с. 85]. Виходячи з цього, підтверджується актуальність необхідності визначення комунікативних типів політичних текстів у сукупності з іншими параметрами оригіналу, що впливають на процес та результат перекладу.

У сучасній перекладознавчій літературі політична промова ідентифікується як інтегральний тип тексту, в якому можливе об'єднання компонентів, притомних для текстів, що належать не лише до інших дискурсів (передусім ораторського), але й до інших типів текстів, які традиційно відносяться до власне політичного дискурсу. Так, подібно до політичної заяви, промова може містити «прагматичну спрямованість на оцінку подій», а також – як різновид документа – передбачати підвищену офіційність і соціальну відповідальність перекладача за фактографічну точність [22,

с. 123]. Подібно до політичного звертання, політична промова зорієнтована на конкретну цільову аудиторію. При перекладі політичних промов слід брати до уваги й те, що оратори (за рідкісними винятками) оперують символами, вибираючи з них ті, які є найбільш співзвучними та / чи доступними масовій свідомості та за допомогою яких можна легше проникнути у ціннісний універсум потенційних «споживачів» політичного дискурсу.

Переклад фактажу промов не спричиняє занадто багато проблем на відміну від перекладу тих частин промов, які виражають емоційні аргументи. Це пояснюється тим, що мовні одиниці, які виражають раціональні факти зазвичай вживаються в прямому значенні (іноді навіть є моносемантичними).

Під час вирішення відповідних проблем перекладу варто пам'ятати про адекватність перекладу. Існує три типи еквівалентності перекладу [13, с. 122].

- формальна еквівалентність – подібні зміст, структура та семантичні компоненти речення: *John McCain was wrong* (Дж. Біден) – Джон МакКейн був неправий [66];

- часткова еквівалентність – невідповідність може бути на лексичному, граматичному чи стилістичному рівнях. Еквівалентність цього рівня досягається завдяки перекладацьким трансформаціям (лексична і граматична субституція, додавання, опущення, парафраз, компенсація). Під час досягнення цього типу еквівалентності особливу увагу варто приділити стилістичним та прагматичним аспектам еквівалентності. Дотримання стилістичної еквівалентності означає використання під час перекладу лексичних одиниць, які б мали відповідну стилістичну та емотивну конотацію (слова високої стилістичної тональності, нейтральної та зниженої) [12, с. 9]. Прагматична еквівалентність досягається лише за умов врахування екстралінгвістичного контексту та фонових знань перекладача: *Millions of Americans have been knocked down* (Дж. Біден) [66] – Мільйони американців просто збиті з ніг;

- ситуативна еквівалентність – одне і те саме явище у мові оригіналу та у мові перекладу описується з різних точок зору через неспівпадіння мовних картин світу. До цього типу еквівалентності належить переклад кліше, наказів, застережень, фразеологічних одиниць, сталих виразів тощо. На цьому рівні під час передачі змісту і смислу повідомлення форма вираження не зберігається взагалі: *something is out of kilter* (С. МакКіні) – щось пішло не в те русло [66].

Особливу увагу заслуговує переклад епітетів. Промови жінок-політиків викликають більше труднощів при перекладі ніж промови чоловіків, адже ці промови більш насичені емоціями. У своїх промовах жінки використовують більше епітетів ніж чоловіки. Дуже часто ці елементи мови оригіналу можна замінити рівноцінними за образністю елементами мови перекладу. Проте, іноді не вдається зберегти у повній мірі образність цих одиниць.

Одним з важливих елементів політичних промов є метафоричні висловлювання та фразеологічні одиниці. Усі політики застосовують ці одиниці мови у своїх промовах, хоча жінки роблять це частіше. Передача цих одиниць також викликає труднощі при перекладі політичних промов. Як відомо, у мові перекладу метафоричні висловлювання мови оригіналу можна передати декількома шляхами – повним еквівалентом, метафорою з подібною образністю, або методом опису, повністю втративши при цьому образність вихідної метафори [6, с. 77].

Щодо фразеологічних одиниць, то їхнє значення у мові перекладу також передається декількома шляхами. Повними еквівалентами, якщо вони мають міжнародний характер (походять з латинської чи давньогрецької мов або є цитатами з Біблії тощо) або є сталими словосполученнями (значення цих одиниць впливає зі значення окремих їхніх частин) [6, с. 77]. Наприклад, *Pandora's box* – скринька Пандори, *sword of Damocles* – Дамоклів меч, *above suspicion* – поза підозрою [66].

Частковими еквівалентами або одиницями з відповідною образністю перекладаються фразеологічні зрощення: *The Bush-McCain foreign policy has*

dug us into a very deep hole with very few friends to help us climb out (Дж. Біден) [66]. Хоча в українській мові існує подібна фразеологічна одиниця – викопати комусь яму, але у промові цей вислів зазнав трансформації. Тож дане речення варто перекласти наступним чином: завдяки політиці Буша-МакКейна ми опинилися у дуже глибокій ямі, і залишилося лише декілька однодумців, які можуть допомогти нам з неї вибратися. Як видно з прикладу, при перекладі це речення зазнало багатьох перетворень (додавання, смисловий розвиток, зміна типу речення), але всі вони були застосовані з метою збереження смислового навантаження та емотивності висловлювання. Наступну фразеологічну одиницю можна передати за допомогою фразеологічної одиниці з відповідною образністю: *When they did not allow blacks to vote in their primaries it was the straw that broke the camel's back...* (С. МакКіні) [66] – Коли вони не дозволили чорношкірим брати участь у їхньому голосуванні – це вже вийшло за всі межі / чаша була переповнена... У даному випадку для перекладу можуть бути використані два варіанти перекладу.

Описовим перекладом передаються фразеологічні одиниці-ідіоми (їхнє значення неможливо встановити зі значення окремих їхніх частин) [1, с. 33]. Для прикладу візьмемо наступний вираз: *We will move heaven and earth to give our children good education* (Х. Клінтон) [66]. Цей вираз можна передати шляхом пояснення: Ми зробимо все можливе для того, щоб наші діти отримали хорошу освіту. Для перекладу фразеологічної одиниці з наступного речення – *I can't make head nor tail of his speech...* (С. Палін) [66] – також варто перекласти за допомогою описового перекладу, адже в українській мові немає фразеологічної одиниці з відповідним чи подібним значенням: Я не можу нічого зрозуміти з його промови. При перекладі таких фразеологічних одиниць практично неможливо зберегти образність висловлювання.

Приєм вилучення (опущення) – усунення в тексті перекладу тавтологічних лексичних одиниць, що певним чином дублюються в

оригіналі, і їх передача може порушити норми мови перекладу. Однак, перекладач, працюючи над текстом перекладу, не може довільно (від себе) вилучати нічого із змісту тексту, що перекладається [11, с. 85].

Як приклад використання трансформації вилучення можна використати фрагмент із виступу 43-го президента США Джорджа Буша: “It is the American story – a story of flawed and fallible people, united across the generations by grand and enduring ideals” – «Це історія американців – історія неідеальних людей, цілі покоління яких об’єднані стійкими та величними ідеалами» [66].

Прикметники “flawed” і “fallible” [27] перекладаються як «неідеальний», «хибний», «здатний помилятися», тому доцільно в цьому випадку опустити одне з прикметників при перекладі, аби уникнути повторень.

Наступною лексичною трансформацією, яка часто використовується при перекладі політичних промов є заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови. Такий прийом використовується у випадках, коли існують розбіжності в граматичних і лексичних особливостях мов оригіналу та перекладу. Ця трансформація може застосовуватись до слів майже всіх частин мови, однак найчастіше вона використовується у випадку таких частин мови як іменник, дієслово, прикметник та прислівник [10, с. 300].

Яскравим прикладом використання такої трансформації є промова Джиммі Картера під час свого інавгураційного виступу: “The world itself is now dominated by a new spirit” [66] – «У теперішньому світі панує новий дух». Підмет «world» при перекладі була замінена на обставину місця «у світі».

Окрім того, у політичних промовах нерідко містяться американські реалії (наприклад імена власні або назви будівель), тому поширеною лексичною трансформацією вважається транскрибування (транскрипція і транслітерація). Цей прийом полягає у запозиченні графічної форми слова та звукової форми слова [10, с. 307].

Наприклад, у промові Джозеф Байден зазначає одного з перших президентів США А. Лінкольна: “In another January in Washington, on New Year’s Day 1863, Abraham Lincoln signed the Emancipation Proclamation” – «Одного січня, у Вашингтоні, на Новий рік 1863 року, Авраам Лінкольн підписав Прокламацію про емансипацію» [35].

Наукові дослідження політичних процесів і тенденцій передбачають появу нових відкриттів, уведення нових понять і нової термінології, тому новоутворення в лексиці політичного дискурсу привертають особливу увагу. У сучасній політичній мові фігурує багато неологізмів, запропонованих політиками. Неологізми відображають не тільки прагнення політиків здобути підтримку певних соціальних верств виборців, а й ставлення виборців до політиків. У сучасному інформаційному світі політика, яку проводить держава, відбивається, перед усім, в словах, а не в образах, оскільки тільки слова можуть викликати до життя значення, що глибоко зберігаються в свідомості. Специфіка свідомості полягає в тому, що людина звертає увагу тільки на ті поняття і предмети, які мають назви. Те, що не має імені, не сприймається як існуюче і залишається поза увагою. Для того, щоб визначене поняття було усвідомлено, йому необхідно дати ім’я, виокремивши з низки інших понять [36].

У дослідженні політичного дискурсу значна увага приділяється описовому методу дослідження, у рамках якого найбільш яскраво і вичерпно надано риторичний підхід до вивчення політичного дискурсу. Враховується, перш за все, те, що основною функцією політичного дискурсу є функція впливу за допомогою мовлення, а лінгвістів цікавить те, які мовні та мовленнєві засоби використовуються для нав’язування політичних уявлень.

В процесі перекладу необхідно встановити вплив комунікативних та прагматичних компонентів ситуації спілкування на стратегії перекладу текстів політичного дискурсу. Комунікативна ситуація є невід’ємною складовою перекладознавчої моделі оригіналу. Перекладач повинен звертати

увагу на компоненти комунікативної ситуації у вихідному тексті та перекладному тексті.

Таким чином, застосовуються ще й лексичні трансформації, а саме: конкретизація значення слова, генералізація, прийом додавання слова, вилучення слова (опущення), заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови, а також транслітерація і транскрипція є найпоширенішими способами перекладу політичних промов.

Враховуючи вищезазначене та мету нашого дослідження, вважаємо за доцільне ґрунтовно розглянути лінгвостилістичні особливості перекладу політичних промов британських та американських політичних діячів.

Висновки до Розділу 1

Проведений аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновок, що *англійське публічне мовлення* політичних діячів це здатність аналізувати політичні події та явища, що відбуваються як у нашій країні, так і закордоном, прогнозувати можливі соціально-політичні події та конфлікти засобами англійської мови в риторико-емоційній формі: чітко, доречно, логічно, переконливо.

Окрім того, стилістична культура являє собою невід'ємний компонент культури мовленнєвої взаємодії, будучи основою для розвитку основних комунікативних якостей мовлення, які роблять значний вплив на процес організації мовленнєвої поведінки комунікантів. У зв'язку з цим, не можна не відзначити їх тісний взаємозв'язок з принципом кооперативного співробітництва, який ґрунтується на взаємодії *чотирьох максим*, що регулюють мовленнєву поведінку учасників спілкування, а саме: максима повноти інформації; максима якості інформації; максима релевантності; максима манери. Це засвідчує, що *стилістичну культуру* слід вважати необхідною складовою публічного мовлення політичних діячів.

Відомо, що політичні промови британських та американських політиків несуть у собі експресивне забарвлення, що є однією з важливих складових авторської стратегії і функцій мовленнєвого повідомлення. Вживання виразних стилістичних прийомів та емотивних слів викликано необхідністю здійснення впливу на емоційну сферу слухачів і характеризується певною клішованістю. Отже, особливістю стилістичного аспекту публічного мовлення є використання стилістично забарвлених одиниць з метою посилення впливовості мовлення, а саме: метафора, епітет, алітерація, анафора, еліпс, антитеза, паремії, гіпербола, персоніфікація, риторичні питання, метонімії, літоти.

Комунікативна ситуація є невід'ємною складовою перекладознавчої моделі оригіналу. Перекладач повинен звертати увагу на компоненти комунікативної ситуації у вихідному та перекладному тексті.

Під час перекладу англомовних політичних промов варто пам'ятати про адекватність перекладу (формальна, часткова та ситуативна еквівалентність). Одним з важливих елементів політичних промов є метафоричні висловлювання та фразеологічні одиниці. У мові перекладу метафоричні висловлювання мови оригіналу можна передати декількома шляхами: повним еквівалентом, метафорою з подібною образністю, або методом опису, повністю втративши при цьому образність вихідної метафори. Щодо фразеологічних одиниць, то їхнє значення у мові перекладу також передається декількома шляхами (повним або частковим). Описовим перекладом передаються фразеологічні одиниці-ідіоми.

Слід зазначити, що особливу увагу заслуговує переклад епітетів. Дуже часто ці елементи мови оригіналу можна замінити рівноцінними за образністю елементами мови перекладу.

Окрім того, застосовуються ще й наступні трансформації, а саме: конкретизація значення слова, генералізація, прийом додавання слова, вилучення слова (опущення), заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови, а також транслітерація і транскрипція, що є поширеними способами перекладу політичних промов.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ

2.1 Організація і проведення дослідження

Основною метою політичної промови є вплив на аудиторію, який має комплексний характер, оскільки в основі будь-якого політичного виступу лежить прагнення оратора впливати не тільки на розумову, а й на емоційну сферу слухачів.

Специфіку політичної мови визначають її зміст, проблематика та функції (вплив на політичну картину світу адресата, емоційний вплив на адресата), використання характерних для цього виду діяльності комунікативних стратегій і тактик.

Зауважимо, що аналіз використання оцінної лексики й стилістично забарвлених лексичних одиниць політичних промов, які володіють відповідними конотаціями, домогли ґрунтовно дослідити питання нашого дослідження. В якості ключових, в британському та американському політичному дискурсі виступають концепти «влада», «демократія» і т.д. Значимість концепту «влада» («power») впливає з того, що саме боротьба за владу, як відомо, є основою політичної комунікації [26].

Концепт демократії є ключовим для американської політичної риторики, характеризуючи зовнішньополітичну діяльність США після Другої світової війни. Концепт «democracy» також є найбільш частотним ідеологічним концептом Великобританії останніх десятиліть. При цьому, використовуючи цей концепт у своїх виступах, британські та американські політичні лідери загострюють увагу слухачів на протистоянні більшості і меншин. Дану тенденцію можна проілюструвати на прикладі наступного уривка з промови прем'єр-міністра Великої Британії і лідера Лейбористської партії Гордона Брауна: “ ... *I am an enthusiast for democracy. And I take that position, not because I believe majority opinion is inevitably right or true ... but*

*because I believe it most effective safeguards the value of the individual, and ... restrains the abuse of power by the few” (G. Brown, 10.2007) [37]. Як видно з вищенаведеного прикладу, демократія при цьому представляється як вище досягнення в розвитку суспільства. Концепт «демократія» також зустрічається в таких опозиціях, як «democracy – authoritarianism», «democracy – dictatorship». Наприклад: “*Anywhere, anytime ordinary people are given the chance to choose, the choice is the same: freedom, not tyranny; democracy, not dictatorship ...*” [37].*

Матеріалом для проведення дослідження слугували політичні промови британських та американських політичних діячів, а саме: Маргарет Тетчер, Девіда Камерона, Гордона Брауна, Стівена Сміта, Майкла Доббса, Тоні Блера та Річарда Ніксона, Джорджа Буша, Біла Клінтона, Гіллари Клінтон, Рональда Рейгана, Барака Обама, Дональда Трампа, Джозефа Байдена, Джеральда Форда, Джиммі Картера. Незважаючи на те, що вищезазначені політики несли політичну службу в різні роки, аналіз їх промов дозволяє стверджувати, що виступи політиків мають схожу структуру написання і містять ряд виражених стилістичних особливостей.

Промови британських та американських політиків дещо відрізняються. Промови британських політиків є коротшими за об’ємом ніж американські, але американські промови більш стилістично забарвлені.

Проаналізовані оригінали текстів промов, здебільшого були взяті з архівів офіційних сайтів Великої Британії “*Speech Archive*” та уряду США “*The White House Government*”.

Згідно до теоретичного матеріалу, запропонованого нами в Розділі 1, промови мають основні топоси (топіки), тому доцільним, на нашу думку, було проаналізувати обрані нами промови та підтвердити наявність кожного з зазначених топосів у промовах політиків. Для досягнення цієї мети кожна промова була детально досліджена та розділена логічно на підтеми.

Одним з етапів дослідження було виявлення основних лінгвістичних стратегій, що використовують політичні діячі для привернення уваги

аудиторії. Реалізація кожної з стратегій здійснюється шляхом уживання стилістичних засобів, що детально висвітлені в *підрозділі 2.2*, продемонстровані приклади вживання кожної з стратегій. У *Додатку А* у вигляді діаграми показана частотність уживання кожного засобу в відсотковому відношенні.

Наступним етапом наукового дослідження став поділ промов на лексичні категорії, що дозволило більш детально вивчити сутність кожної промови. Для цього лексичний склад кожної промови був поділений на групи і була розрахована кількість лексем, що відносяться до тієї чи іншої групи, та лексичні одиниці були розподілені відповідно до тематичної категорії.

Завершальним етапом нашого дослідження стало висвітлення стилістичних засобів й особливостей їх перекладу, які наявні у промовах британських та американських політичних діячів. Для цього ми детально досліджували кожну промову, і для того, щоб виокремити основні стилістичні засоби, порівнювали, які засоби є наявними практично в усіх промовах. Далі, на основі аналізу, обрали найбільш поширені стилістичні засоби, відображені в *Таблиці 2.2.2*, з відповідними прикладами, взятими з обраних нами промов.

З отриманими результатами даного етапу дослідження пропонуємо ознайомитись у висновках до Розділу 2.2 або в загальних висновках.

Перейдемо безпосередньо до аналізу лінгвостилістичних особливостей перекладу публічних виступів британських та американських політичних діячів.

2.2 Аналіз лінгвостилістичних особливостей перекладу публічних виступів британських та американських політичних діячів

Як уже зазначалося у теоретичній частині нашого дослідження, з метою впливу на масову свідомість народу, компетентні політичні діячі застосовують певні маніпуляції. У лінгвістиці під маніпуляцією розуміють такий мовленнєвий вплив на масову аудиторію, з огляду на яку змінюється

власна точка зору на ту чи іншу проблему, ставлення до тієї чи іншої політичної партії тощо. Як зазначає А. Сотніков, кожен маніпулятивний крок базується на активації певної емоційної реакції адресата, що збільшує ефективність маніпуляції, а у випадку активації саме емоційного спектру, потенціал маніпулятора зростає майже вдвічі [22, с. 123].

Виходячи з аналізу промов британських та американських політичних діячів, можна виділити *основні лінгвістичні стратегії*, які застосовують політики у своїх промовах для привернення уваги народу. Першою стратегією, що використовують президенти у своїх промовах є *стратегія власної обіцянки*. Речення починаються із фраз із модальними дієсловами “*I will*”, “*We can*”. Уживання цих конструкцій робить промову більш переконливою та викликає довіру.

Яскравим прикладом служить фрагмент із промови 43-го президента США Джорджа Буша: “And this is my solemn pledge: *I will* work to build a single nation of justice and opportunity. *I will* live and lead by these principles: to advance my convictions with civility, to pursue the public interest with courage, to speak for greater justice and compassion, to call for responsibility and try to live it as well. In all these ways, *I will* bring the values of our history to the care of our times”. – «*Я буду* працювати над тим, щоб побудувати єдину націю, засновану на справедливості та можливостях. *Я буду жити* і керуватися такими принципами: цивілізовано просувати свої переконання, відважно переслідувати суспільні інтереси, виступати за справедливість і співпереживання, закликати до відповідальності і також намагатися жити так само. Усіма цими принципами, *я внесу* цінність до історії нашого часу» [47].

Уживання конструкції “*I will*” також можна помітити у промовах Джозефа Байдена та Дональда Трампа. 46-й президент США Джозеф Байден під час своєї інавгураційної промови від 20 січня 2021 р. наголошує на тому, що він готовий захистити американський народ, Конституцію та виступає за демократію: “*I will* always level with you. *I will defend* the Constitution. *I will defend* our democracy. *I will defend* America”. – «*Я завжди буду* з вами на

одному рівні. *Я зроблю все, щоб захистити Конституцію. Я буду захищати нашу демократію. Я захищу Америку»* [28]. Так Байден зазначає, що готовий боротись за американський народ від всього серця.

Наступною лінгвістичною стратегією є *об'єднання певного народу*. У своїх промовах політики наголошують на тому, що народ об'єднаний спільними ідеалами, ідеями та переконаннями, незалежно від місця їх народження, проживання, професії, віросповідання. Для реалізації цієї стратегії політики використовують такі лексеми як “*respect*”, “*dignity*”, “*democracy*”, “*citizens*”, “*nation*”, “*ideals*”, “*interests*” [70].

Використання такої стратегії спостерігається у промовах Джорджа Буша, Джозефа Байдена, Біла Клінтона, Барака Обами, Джиммі Картера.

Визначними прикладами служать окремі фрагменти з промови Барака Обами: “*We recall that what binds this nation together is not the colors of our skin or the tenets of our faith or the origins of our names...*”. – «Ми пам'ятаємо, що наша *нація* об'єднана не за *кольором шкіри, не віросповіданням* чи нашим *походженням...*» [45].

“*We will support democracy from Asia to Africa, from the Americas to the Middle East, because our interests and our conscience compel us to act on behalf of those who long for freedom*”. – «Ми будемо підтримувати демократію від Азії до Африки, від Америки до Близького Сходу, тому що наші інтереси та совість змушують нас діяти від імені тих, хто прагне *свободи*» [45]. У цьому прикладі можна помітити, що Б. Обама прагне розповсюдити принципи демократії та гідності на кожен куточок світу, де проживають американці.

Слід додати, що урочистий, піднесений настрій виражається через уживання *метафор, епітетів та гіпербол*, які наявні у промовах Біла Клінтона, Джиммі Картера, Річарда Ніксона.

На початку промови Біл Клінтон заявляє: “*Today we celebrate the mystery of American renewal. This ceremony is held in the depth of winter. But, by the words we speak and the faces we show the world, we force the spring. A spring reborn in the world's oldest democracy, that brings forth the vision and*

courage to reinvent America”. – «Сьогодні ми зібрались, щоб відсвяткувати таїнство відродження американської нації. Ця церемонія проводиться в *самий розпал зими*. Але словами, які ми проголошуємо і діями, які ми демонструємо всьому світу, ми *породжуємо весну*. Весна, що відроджується в країні, в якій одній із перших була запроваджена демократія, яка дає необхідне бачення та мужність, щоб заново відродити Америку» [56].

Крім того, у промові можна помітити протиставлення двох явищ через метафори: “*the depth of winter*” – означає старий порядок у країні, “*we force the spring*” – «ми породжуємо весну» – тобто новий етап в історії Америки [56]. Як бачимо, у метафорі «*породження весни*» новообраний президент Біл Клінтон уособлює *відновлення американської нації* через власний прихід до влади.

Наступна стратегія, що була виявлена під час аналізу деяких президентських промов – *стратегія зближення*, так званої інтимізації з народом. Американські політики нерідко звертаються до народу, вживаючи такі фрази як “*my fellow Americans*”, “*my friends*”, “*my fellow citizens*”, “*we, the people*”, “*you and I, as citizens*”. Використання таких звертальних форм сприяє зближенню політика з народом, а також утверджується ідея того, що політик не має особливого соціального статусу, а є рівним, як і всі американці. У промовах Джеральда Форда, Барака Обами, Біла Клінтона, Джозефа Байдена активно використовуються такі звертання.

Джозеф Байден під час своєї інавгураційної промови звертається до народу як до друзів: “*My fellow Americans, in the work ahead of us, we will need each other... / My fellow Americans, I close today where I began, with a sacred oath...*” – «*Мої дорогі американці, нас усіх очікує робота, в якій ми будемо потрібні одне одному... / «Мої дорогі американці, я завершую свою промову з того, з чого і розпочав – із священної клятви...»* [49].

Іншим, визначним прикладом є промова Барака Обами, де він не відділяє себе від простих людей, а узагальнює всіх американців як один, рівний народ: “*We, the people, still believe that every citizen deserves a basic*

measure of security and dignity. *We, the people*, still believe that enduring security and lasting peace do not require perpetual war. *We, the people*, still believe that our obligations as Americans are not just to ourselves, but to all posterity”, – «*Ми, люди*, досі віримо в те, що кожен громадянин заслуговує на елементарну міри безпеки та гідності. *Ми, люди*, як і раніше віримо, що стійка безпека і міцний мир не вимагають вічної війни. *Ми, люди*, досі віримо, що наш обов’язок, як американців, є не лише перед самими собою, а перед усіма нащадками» [52]. Крім того, президент проголошує ідею рівності людей, використовуючи фразу “*we, the people*” на початку речення, аби зробити більший акцент на своєму висловлюванні.

Більш детально приклади використання вищезазначених стратегій подано в *Таблиці 2.2.1*.

Таким чином, запропоновані нами лінгвістичні стратегії, які ми виділили під час аналізу були виявлені у промовах: Джорджа Буша, Джозефа Байдена, Дональда Трампа, Біл Клінтон, Барак Обама, Джиммі Картер, Річард Ніксон.

Таблиця 2.2.1

Лінгвістичні стратегії в політичних промовах як засіб впливу на аудиторію

Стратегія	Політичний діяч	Приклад використання
<i>Власна обіцянка, обов’язок перед державою</i>	Джордж Буш (George Bush)	“And this is my solemn pledge: <i>I will</i> work to build a single nation of justice and opportunity. <i>I will</i> live and lead by these principles: to advance my convictions with civility, to pursue the public interest with courage, to speak for greater justice and compassion, to call for responsibility and try to live it as well. In all these ways, <i>I will</i> bring the values of our history to the care of our times”.
	Джозеф Байден (Josef Biden)	“ <i>I will</i> always level with you. <i>I will</i> defend the Constitution. <i>I will</i> defend our democracy. <i>I will</i> defend America”.
	Дональд Трамп (Donald Trump)	“ <i>I will</i> fight for you with every breath in my body, and <i>I will</i> never, ever let you down”.

Об'єднання народу	Джордж Буш (George Bush)	“America has never been united by blood or birth or soil. We are bound by <i>ideals</i> that move us beyond our backgrounds, lift <i>us</i> above our interests and teach <i>us</i> what it means to be <i>citizens</i> ”.
	Біл Клінтон (W. J. Clinton)	“But our greatest strength is the power of our ideas, which are still new in many lands. <i>Across the world, we see them embraced, and we rejoice.</i> Our hopes, our hearts, our hands, are with those <i>on every continent</i> who are building democracy and freedom”.
Творення нової історії	Біл Клінтон (W. J. Clinton)	“Today we celebrate the <i>mystery of American renewal.</i> This ceremony is held <i>in the depth of winter.</i> But, by the words we speak and the faces we show the world, <i>we force the spring.</i> A <i>spring reborn</i> in the world's oldest democracy, that brings forth the vision and courage to <i>reinvent America</i> ”.
	Джиммі Картер (J. Carter)	“This inauguration ceremony marks a new <i>beginning,</i> a new <i>dedication</i> within our Government, and a new <i>spirit</i> among us all. I have no new dream to set forth today, but rather urge <i>a fresh faith in the old dream</i> ”.
	Барак Обама (Barack Obama)	“Today we <i>continue</i> a never-ending journey to bridge the meaning of those words with the realities of our time”.
	Дональд Трамп (Donald Trump)	“Today’s ceremony, however, has very special meaning — because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but <i>we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people.</i> This is your day. This is your celebration. And this, the United States of America, is your country. But that is the past. <i>And now we are looking only to the future</i> ”.
	Річард Ніксон (Richard Nixon)	“I ask you to share with me today <i>the majesty of this moment.</i> In the orderly transfer of power, we <i>celebrate the unity</i> that keeps us free”.
		“Each moment in history is a <i>fleeting time,</i>

		<i>precious and unique</i> . But some stand out as moments of beginning, in which courses are set that shape decades or centuries. This can be such a moment”.
<i>Інтимізація</i>	Джозеф Байден (Josef Biden)	“And at this hour, <i>my friends</i> , democracy has prevailed...”

Виходячи з аналізу вибраних промов, можна виділити такі *топоси*:

1. *Топос вступу на посаду* – зазвичай кожна інавгураційна промова розпочинається із слів подяки президента його попередникам, а також їх вшанування.

На прикладі промови Джорджа Буша можна побачити, що для реалізації цього топосу президенти вживають *урочисту, піднесену лексику*: “As I begin, I thank President Clinton for his *service* to our *nation*. And I thank Vice President Gore for a contest conducted with *spirit* and ended with *grace*. I am *honored* and *humbled* to stand here, where so many of America's leaders have come before me, and so many will follow”, – «Перш ніж почати, я *хочу подякувати* президенту Клінтону за його *службу*. Також, виражаю вдячність віце-президенту Гору за *достойно* проведене змагання. Для мене є велика *честь* стояти на цьому місці, де багато лідерів Америки вже побували переді мною, і ще багатьом буде надана така можливість у майбутньому» [47]. Як видно з промови, аби звеличити цю подію, президент уживає такі лексеми як “*service*”, “*nation*”, “*spirit*”, “*honoured*”, “*humbled*”, “*grace*”.

Почуття вдячності Джозеф Байден під час своєї промови виражає, використовуючи прийом анафори, повторюючи фразу “*I thank*”, тим самим підкреслюючи свої щирі почуття: “*I thank* my predecessors of both parties for their presence here. *I thank* them from the bottom of my heart”, – «Я дякую своїм попередникам за те, що вони сьогодні присутні тут. *Я щиро вдячний* вам від всього серця» [49].

Не менш яскравим є приклад із промови Біла Клінтона, де він згадує свого попередника Джорджа Буша, а також тисячі американців, що стійко

відстоювали честь Америки під час Другої Світової війни та Великої Депресії: “On behalf of our nation, I salute my predecessor, President Bush, for his half-century of service to America. And I thank *the millions of men and women* whose *steadfastness* and *sacrifice* triumphed over Depression, fascism and Communism”, – «Від імені нашої нації я вітаю свого попередника, президента Буша, за його півстолітнє служіння Америці. І я хочу виразити вдячність мільйонам чоловіків і жінок, чия стійкість і жертвність перемогли Велику Депресію, фашизм і комунізм» [50]. Біл Клінтон згадує американських героїв, що боролись за честь своєї країни, аби вшанувати їх пам'ять.

2. Топос достойного, добродесного лідера країни.

Інавгураційна промова президентів США повинна негайно переконати американський народ у тому, що вони не помилились із вибором політичного лідера країни, більш того, новообраний президент має достатній багаж знань та досвіду, є мудрим політиком, а також бачить ряд перспектив, що допоможуть привести країну до щасливого та успішного майбутнього.

Особливо помітно топос лідера країни реалізується у промові 45-го президента США Дональда Трампа: “We are *one nation*, and their pain is *our pain*. Their dreams are *our dreams*. And their success will be *our success*. We share *one heart*, *one home*, and *one glorious destiny*”, – «Ми – один народ, і їхній біль – наш біль. Їхні мрії – це наші мрії. І їхній успіх буде нашим успіхом. Ми маємо одне серце, один дім і одну долю» [46].

Біл Клінтон у своїй промові заявляє: “We must provide for our *nation* the way a *family* provides for its *children*”, – «Ми повинні піклуватися про нашу націю так, як в родині піклуються за своїх дітей» [50]. Президент ототожнює американську націю з однією великою родиною, про яку треба піклуватись.

3. Топос законослухняності.

У кожному новому лідері країни американський народ очікує побачити повагу та покірність перед народом і Богом. Топос законослухняності можна яскраво помітити у промові Дональда Трампа: “And now, each in our way, and with *God's help*, we must answer the call. Thank you, and *God bless you all*”. – «І

тепер, кожен на своєму шляху, і з *Божою допомогою*, ми повинні відповісти на заклик. Дякую кожному, нехай *Бог Вас благословить*» [46].

Новообраний президент США Джозеф Байден у своїй інавгураційній промові від 21 січня 2021 року наголошує на додержанні багатолітньої традиції передачі влади під Божим керівництвом: “So now, *on this hallowed ground* where just days ago violence sought to shake this Capitol’s very foundation, we come together as *one nation, under God*, indivisible, to carry out the peaceful transfer of power as we have for more than two centuries”. – «Тож тепер, *на цій священній землі*, де лише кілька днів тому основу цього Капітолію намагались похитнути, ми збираємося разом, як *єдина, неподільна нація*, під *Божим наглядом*, щоб здійснити мирну передачу влади, що відбувається протягом вже більше двох століть» [49].

Виконавши аналіз промов, обраних нами, можна виділити *3 основні топоси*: топос вступу на посаду, топос добродесного лідера країни, топос законслухняності. Реалізація кожного топосу здійснюється шляхом вибору певних лексичних одиниць, що надають особливе емоційне забарвлення промові.

Зважаючи на особливості інавгураційних промов, лексичний склад промов можна розділити на *основні 4 групи*: суспільно-політична термінологія, загальноновживана лексика, релігійна термінологія, економічна термінологія.

До *суспільно-політичної термінології* відносимо лексику, що відображає ключові політичні явища та тенденції у політиці, наприклад: *citizens, authority, country, president, service, nation, vice-president, contest, leaders, liberator, slave-holding, freedom, society, laws, democracy, continent, country, immigrant, politics, debates, war, liberty, allies, government, citizenship, declaration, troops* [25];

Загальноновживана лексика в інавгураційних промовах включає в себе лексичні одиниці, що є стилістично-нейтральними та вживаються у щоденному побуті: *promise, chance, person, root, wind, seed, humanity, trust,*

way, work, generation, justice, opportunity, principles, commitment, concern, will, respect, forgiveness, dealing, hearts, children, accomplishment, fathers, mothers, schools, lives, ignorance, power, prevent, bonds, life, care, story, backgrounds, interests, child, to protect, to possess, flawed, fallible, insignificant, ambitions, inspire, condemn, generations, prisons, personal, neighbour, generous, strong, decent, work, accumulate [25];

Уживання *релігійної лексики* в інавгураційних промовах вказує на те, що президенти дотримують багатовічні традиції та вірять у Бога: *spirit, power, equal, God, church, charity, synagogue, mosque, prayer, pastor, mentor, Jericho, scapegoat, sacrifice, saint of our times, angel, whirlwind, bless, souls, fairness, conscience, beliefs, race, the story's Author, hallowed ground*.

Використання економічної термінології у промовах спостерігається, коли президенти наголошують на економічних проблемах у країні: *reform, social security, medicare, reduce, taxes, economy, enterprise, poverty, recover, common good*.

Важливою особливістю промов як виду політичного дискурсу є те, що промова виконує наступні види функцій: *інтегративна, інспіративна, декларативна і перформативна* [26, с. 41]. Аналіз вибраних нами політичних промов дозволяє стверджувати, що політичні діячі намагаються реалізувати вищезазначені функції через використання різноманітних лексичних та експресивно-стилістичних засобів. Наразі розглянемо детально кожен з поданих функцій та з'ясуємо основні стилістичні засоби, до яких вдаються президенти під час своїх виступів.

Інтегративна функція спрямована на об'єднання американської нації, що є ключовою ідеєю успішного розвитку США, президент наголошує на тому, що тільки загальними зусиллями можна досягти максимального розквіту країни.

Розглянемо інавгураційну промову новообраного президента США Джозефа Байдена від 21 січня 2021 року. Слід зазначити, що його промова насичена експресивною лексикою, за допомогою якої президент прагне

виразити свої почуття стосовно змін у країні, показати народу, що він налаштований рішуче.

Використання *емоційно-експресивної* лексики можна побачити у наступних прикладах: “*We look ahead in our uniquely American way – restless, bold, optimistic – and set our sights on the nation we know we can be and we must be*”. – «*Ми дивимось вперед у наш неповторний шлях американського народу – неспокійний, рішучий, оптимістичний – і зосередимось на тій нації, яку ми всі прекрасно знаємо, і знаємо, якою вона повинна бути*» [33]. Спостерігаємо вживання експресивних епітетів: “*restless*”, “*bold*”, “*optimistic*”, “*uniquely*”, крім того, у цьому реченні можна помітити частотне вживання займенників “*we*”, “*our*”, отже, інтегративна функція у цьому прикладі реалізується за допомогою постійного використання присвійних займенників та експресивної лексики.

Також президент уживає *підсилювальну частку* “*never ever*”, аби наголосити, що американці ніколи не програвали, будучи об’єднаною нацією: “*We have never, ever, ever failed in America when we have acted together*”, – «*Ми ніколи не були у прольоті, будучи згуртованими*» [66].

Частотним також спостерігається вживання прийому *антитези* у промові Джозефа Байдена, він прибігає до використання такого засобу, аби переконати американців, що досягнення успішного розвитку країни можливе лише за умови об’єднання та спільної роботи усіх.

“*Over the centuries through storm and strife, in peace and in war, we have come so far. But we still have far to go*”, – «*Протягом століть, ми через бурю і безлад, у мирі та у війні, ми все пройшли і дуже далеко пройшли. І нам все ще є куди прагнути*» [66].

“*No progress, only exhausting outrage*”, – «*Ніякого прогресу, тільки виснажливе обурення*» [66].

“*No nation, only a state of chaos*”, – «*Ніякої нації, один безлад*» [66].

“*And together, we shall write an American story of hope, not fear. Of unity, not division. Of light, not darkness. An American story of decency and dignity*”, –

«І разом, ми здатні створити американську історію про надію, не страх. Про єдність, не поділ. Світла, а не темряви. Історія про порядність та гідність» [24]. У цьому прикладі окрім прийому антитези можна помітити також і використання алітерації приголосного звуку [d] у словах “*decency*” та “*dignity*”.

Для наголошення унікальності та величності американської нації Байден використовує *риторичне питання*: “What are the common objects we love that define us as Americans? I think I know. *Opportunity. Security. Liberty. Dignity. Respect. Honor. And, yes, the truth*”, – «Якими є загальні цілі, що роблять з нас американців? Гадаю, що я знаю. Можливості. Безпека. Свобода. Гідність. Повага. Честь. І звичайно, правда» [31].

Інтегративна функція у промові 40-го президента США Рональда Рейгана реалізується через уживання *риторичного питання*: “Can we solve the problems confronting us? Well, the answer is an unequivocal and emphatic “yes”, – «Чи можемо ми вирішити проблеми, що стоять перед нами? Що ж, однозначно, відповідь рішуча: «так» [29].

Президент уживає *підсилювальну фразу* “*I do believe*” для того, щоб запевнити американський народ у можливості змін: “*I do not believe* in a fate that will all on us no matter what we do. *I do believe* in a fate that will fall on us if we do nothing” [29].

Декларативна функція має на меті повідомити про появу нового режиму правління, прихід до влади нового президента [30].

Діючий президент США Джозеф Байден для того, щоб надихнути американський народ до нових змін використовує прийом *анафори*: “We can put people to work in good jobs. We can teach our children in safe schools. We can overcome this deadly virus”, – «Ми можемо працевлаштувати людей на хороші місця роботи. Ми можемо навчати наших дітей у безпечних школах. Ми можемо подолати цей смертоносний вірус» [28].

Біл Клінтон використовує прийом *антитези*, щоб показати, що для успішного майбутнього необхідно починати діяти вже сьогодні: “We must act

today in order to preserve *tomorrow*. And let there be no misunderstanding – we are going to begin to act, beginning today”, – «Ми повинні діяти *сьогодні*, для того щоб забезпечити *майбутнє*. І нехай не буде ніяких непорозумінь – ми починаємо діяти вже *сьогодні*» [30].

Перформативна функція пов’язана з топосом законослухняності новообраного президента і вбачає, що лідер країни готовий віддано служити Америці та не порушувати закону.

Реалізацію цієї функції можна побачити на прикладі з другої інавгураційної промови президента Барака Обама: “And so, to all the other peoples and governments who are watching today, *from the grandest capitals to the small village* where my father was born, know that *America is a friend of each nation*, and every man, woman and child who seeks a future of peace and dignity. And we are ready to lead once more”, – «І тому я звертаюся до всіх народів, що сьогодні нас дивляться, *від великих столиць до маленького села*, де народився мій батько, знайте, що *Америка – друг кожної нації*, кожного чоловіка, жінки і дитини, які шукають миру та гідності. І ми готові іти вперед» [24]. У цьому прикладі бачимо використання таких стилістичних прийомів як *антитеза* – порівнює столиці та села, а також прийом *метонімії* – у назві «Америка» президент убачає не країну, а американський народ.

Окрім того, у промовах Б. Обама зустрічаємо наступне: *These are the indicators of crisis, subject to data and statistics. Less measurable, but no less profound, is a sapping of confidence across our land; a nagging fear that America's decline is inevitable, that the next generation must lower its sights* / *Все це – ознаки кризи, що підтверджуються статистичними даними. Вони не піддаються кількісному вимірюванню, але не менш серйозний і той факт, що у громадян нашої країни слабшає впевненість в майбутньому, вони побоюються неминучого занепаду Америки і того, що в наступному поколінні американців доведеться зменшити свої очікування*. Прикладом перекладу виступає словосполучення *is a sapping*, що має негативне забарвлення. Воно утворено від дієслова “*to sap*” (підривати, виснажувати,

висмоктувати, підкопувати). У поданому контексті перекладач шляхом логічної заміни слова обрав дієслово «слабшати», використовуючи метод регулярних відповідностей, ймовірно, для того щоб підкреслити послідовний розвиток думок мовця, його намір донести до аудиторії весь масштаб політичної та економічної нестабільності держави, яка дісталася новому президенту від попередника.

Лексична одиниця “*sight*”, що має значення «зір, вид кого-небудь / чого-небудь, поле зору, вид, видовище, точка зору, розглядання», має нейтральне забарвлення, перекладається методом імплікації як «очікування». The words have been spoken during rising tides of prosperity and the still waters of peace / Слова вимовлялися в періоди процвітання і спокійного мирного часу. Словосполучення *rising tides* («підйом рівня, приплив, наростання, наростаюча хвиля») у сполученні з іменником *prosperity* («процвітання, підйом рівня добробуту») при буквальному перекладі призвело б до мовної помилки – тавтології, тому перекладач, щоб уникнути тавтології, вдався до методу опущення, не переклавши слово, яке не становить необхідності для розуміння тексту. Our nation is at war against a far-reaching network of violence and hatred / Наша країна перебуває в стані війни проти тих, хто всюди сіє насильство і ненависть. Лексична одиниця *far-reaching* має негативну конотацію і перекладається як «те, що має широке поширення, що загрожує серйозними наслідками, масштабний». При перекладі українською мовою відбувається звуження значення слова, видове поняття замінюється родовим, переклад здійснено за допомогою методу генералізації як «хто сіє», щоб «згладити» негативну конотацію. The words have been spoken during rising tides of prosperity and the still waters of peace / Слова вимовлялися в періоди процвітання і спокою мирного часу. Лексична одиниця *still waters* є фразеологічним оборотом, перекладається як «застій, непротічна водойма». У цьому прикладі має позитивну конотацію, перекладена методом модуляції. These are the indicators of crisis, subject to data and statistics / Все це – ознаки кризи, що підтверджуються статистичними даними [66]. Лексична одиниця

«crisis» була передана за допомогою відповідності «криза», яка є вірною для даного контексту. Подана лексична одиниця несе в собі негативну конотацію. Переклад виконаний з використанням методу транслітерації.

В інавгураційній промові Дональд Трамп активно використовував різні лексичні та стилістичні прийоми. Наприклад, для підняття морального духу громадян він використовував метафори, епітети, а також прийом градації і безліч лексичних повторів. При перекладі українською мовою деякі засоби виразності були опущені: *they fill their heart with the same dreams* (метафора) – вони... мріють про одне й те ж, *the breath of life* (епітет) – «життя», *young and beautiful students* (епітет) – молодь, *glorious destiny* (епітет) – майбутнє [46]. Проте при їх опущенні істотно знижується вплив на публіку. Й перекладачеві варто було б використати такі варіанти: їх душі сповнені тих же надій, ковток життя, молоді та прекрасні студенти, видатне майбутнє. Прийом градації українським перекладачем був збережений: *your voice, your hopes, and your dreams* – ваш голос, ваші надії і ваші мрії. Лексичний повтор так само був переданий: *one heart, one home, and one glorious destiny* – загальне серце, спільний дім, спільне майбутнє. У промові неодноразово використовувався синтаксичний паралелізм: *We Will Make America Strong Again. We Will Make America Wealthy Again. We Will Make America Proud Again. We Will Make America Safe Again. And, Yes, Together, We Will Make America Great Again.*

Перекладач зберіг його частково: Разом ми зробимо Америку знову сильною, повернемо Америці багатство, повернемо Америці гордість, повернемо Америці безпеку. І так, разом ми зробимо Америку знову великою! Проте варто було б використати варіант з максимальним збереженням конструкції: Разом ми повернемо Америці сили, повернемо Америці багатство, повернемо Америці гордість, повернемо Америці безпеку. І так, разом ми повернемо Америці велич!

Необхідно відзначити, що в промовах обох президентів досить часто зустрічається займенник *we* в поєднанні з дієсловом *will*. Таке поєднання

виконує певні функції у виступах: допомагає згуртувати націю, об'єднати співгромадян перед прийдешніми труднощами.

Вживання метафор. Метафора – це один зі способів подання політичної реальності, тому, висловлюючи свою думку чи ставлення до будь-якого питання, політики часто використовують цей стилістичний прийом. Надаємо деякі приклади: *Washington flourished* / Вашингтон перебував в цвіту...; *Mothers and children trapped in poverty* / Матері і їхні діти замкнені у нужденності (буквально: знаходяться в пастці).

Персоніфікація: ...that a nation exists to serve its citizens /... країна служить своєму народові; *America will start winning again* / Америка почне перемагати знову [55].

Елітс. Цей стилістичний прийом надає промові динамічність і ритм, робить виступ більш виразним: *Washington flourished – but the people did not share in its wealth* / Вашингтон процвітав, але його багатство не було розділене з народом; *There should be no fear – we are protected* / Не повинно бути страху – ми всі захищені [41].

Для того щоб краще донести свої думки до слухачів, Обама застосовує стилістичний прийом, як *синтаксичний паралелізм*. Цей мовний засіб допомагає Бараку Обамі намалювати в свідомості слухачів сумну картину навколишньої дійсності за рахунок використання однакової структури в пропозиціях: *Homes have been lost, jobs shed, businesses shuttered* / Втрачено будинки, робочі місця, пригальмований бізнес [53].

Стилістично яскравим і виразним роблять виступ колишнього президента *паремії*: *It has not been the path for the faint-hearted* / Це не був шлях для слабких серцем. Під час другої інавгураційної промови Обама звертається до прецедентних феноменів, що робить його мову більш переконливою. Наприклад: *The patriots of 1776 did not fight to replace the tyranny of a king with the privileges of a few or the rule of a mob* / Патріоти в 1776 році боролися не за те, щоб замінити тиранію короля декількома привілеями або владою натовпу (прецедентна ситуація) [62].

У наведеному вище прикладі прецедентна ситуація, виконує експресивну функцію (посиленню висловлювання). Виступи обох політиків закінчуються релігійною темою.

У Таблиці 2.2.2 розглянуто більш детально стилістичні прийоми, що використовуються у промовах обраних нами політиків.

Згідно до аналізу, в політичних промовах було виявлено ряд стилістичних прийомів, а саме: алітерація, метафора, епітет, антитеза, анафора, еліпс, паремії, риторичне питання, персоніфікація. Слід зазначити про вживання вставних слів і особових займенників.

Таблиця 2.2.2

Використання експресивно-стилістичних засобів в промовах британських та американських політичних діячів

Джордж Буш	
Стилістичний прийом	Приклад уживання
<i>Алітерація</i>	<p>“I am honored and humbled to stand here, where so many of America's leaders have come before me, and so many will follow”.</p> <p>“We are bound by ideals that move us beyond our backgrounds, lift us above our interests and teach us what it means to be citizens”.</p> <p>“Our national courage has been clear in times of depression and war, when debeating common dangers defined our common good”.</p> <p>“Church and charity, synagogue and mosque lend our communities their humanity, and they will have an honored place in our plans and in our laws”.</p>
<i>Метафора</i>	<p>“Through much of the last century, America's faith in freedom and democracy was <i>a rock in a raging sea</i>”.</p> <p>“Now it is <i>a seed upon the wind</i>, taking root in many nations”.</p> <p>“And an angel still rides in the whirlwind and directs this storm”.</p>
<i>Вставні слова</i>	<p>“America, <i>at its best</i>, is also courageous”.</p> <p>“America, <i>at its best</i>, is compassionate”.</p> <p>“America, <i>at its best</i>, is a place where personal responsibility is valued and expected”.</p>

<i>Антитеза</i>	“Americans in need are not <i>strangers</i> , they are <i>citizens</i> , not <i>problems</i> , but <i>priorities</i> ”.
<i>Уживання особових займенників</i>	“ <i>We</i> do not accept this, and <i>we</i> will not allow it. <i>Our</i> unity, <i>our</i> union, is the serious work of leaders and citizens in every generation”. “ <i>We</i> will defend our allies and our interests. We will show purpose without arrogance. <i>We</i> will meet aggression and bad faith with resolve and strength. And to all nations, <i>we</i> will speak for the values that gave <i>our</i> nation birth”.
Джозеф Байден	
<i>Літературна</i>	“The will of the people has been heard and the will of the people has been heeded ”. “And each of us has a duty and responsibility, as citizens, as Americans, and especially as leaders – leaders who have pledged to honor our Constitution and protect our nation — to defend the truth and to defeat the lies.
<i>Антитеза</i>	“Over the centuries <i>through storm and strife, in peace and in war</i> , we have come so far”. “We can see each other <i>not as adversaries but as neighbors</i> ”
<i>Антитеза</i>	“For without unity, there is no <i>peace</i> , only <i>bitterness</i> and <i> fury</i> ”. “No <i>progress</i> , only <i>exhausting outrage</i> ”. “No <i>nation</i> , only a state of <i>chaos</i> ”. “There is <i>truth</i> and there are <i>lies</i> ”. “Not of <i>personal interest</i> , but of the <i>public good</i> ”. “And together, we shall write an American story of <i>hope</i> , not <i>fear</i> ”. “Of <i>unity</i> , not <i>division</i> ”.
<i>Риторичне питання</i>	“ <i>What are the common objects we love that define us as Americans?</i> I think I know. Opportunity. Security. Liberty. Dignity”. “ <i>Will we rise to the occasion? Will we master this rare and difficult hour? Will we meet our obligations and pass along a new and better world for our children?</i> I believe we must and I believe we will”.

<i>Анафора</i>	<p>“<i>Here we stand</i>, in the shadow of a Capitol dome that was completed amid the Civil War, when the Union itself hung in the balance”.</p> <p>“<i>Here we stand</i> looking out to the great Mall where Dr. King spoke of his dream”.</p> <p>“<i>Here we stand</i>, where 108 years ago at another inaugural, thousands of protestors tried to block brave women from marching for the right to vote”.</p>
----------------	--

Джозеф Байден	
Стилістичний прийом	Приклад уживання
<i>Анафора</i>	<p>“<i>Here we stand</i> across the Potomac from Arlington National Cemetery, where heroes who gave the last full measure of devotion rest in eternal peace”.</p> <p>“<i>And here we stand</i>, just days after a riotous mob thought they could use violence to silence the will of the people, to stop the work of our democracy, and to drive us from this sacred ground”.</p> <p>“<i>I understand</i> that many Americans view the future with some fear and trepidation”.</p> <p>“<i>I understand</i> they worry about their jobs, about taking care of their families, about what comes next”.</p> <p>“<i>We will</i> lead not merely by the example of our power but by the power of our example”.</p> <p>“<i>We will</i> be a strong and trusted partner for peace, progress, and security”.</p> <p>“<i>I will defend</i> the Constitution”.</p> <p>“<i>I will defend</i> our democracy”.</p> <p>“<i>I will defend</i> America”.</p> <p>“<i>I know</i> speaking of unity can sound to some like a foolish fantasy”.</p> <p>“<i>I know</i> the forces that divide us are deep and they are real”.</p>

Джозеф Байден	
Стилістичний прийом	Приклад уживання
<i>Анафора</i>	<p>“<i>I know</i> speaking of unity can sound to some like a foolish fantasy”.</p> <p>“<i>I know</i> the forces that divide us are deep and they are real”.</p> <p>“<i>Much</i> to repair. <i>Much</i> to restore. <i>Much</i> to heal. <i>Much</i> to build”.</p>

<i>Enimem</i>	<p>“We look ahead in our uniquely American way – <i>restless, bold, optimistic</i> – and set our sights on the nation we know we can be and we must be”.</p> <p>“And, if we are this way, our country will be <i>stronger, more prosperous, more ready</i> for the future”.</p> <p>“We are entering what may well be <i>the toughest and deadliest</i> period of the virus”.</p>
Рональд Рейган	
Стилістичний прийом	Приклад уживання
<i>Літерація</i>	“It is time to check and reverse the g rowth of g overnment which shows signs of having g rown beyond the consent of the g overned”.
<i>Анафора</i>	“So, with all the creative energy at our command, <i>let us</i> begin an era of national renewal. <i>Let us</i> renew our determination, our courage, and our strength. And let us renew; our faith and our hope”.
<i>Вставні слова</i>	“From time to time, we have been tempted to believe that society has become too complex to be managed by self-rule, that government by an elite group is superior to government for, by, and of the people”.
<i>Вставні слова</i>	<p>“<i>Well</i>, this administration's objective will be a healthy, vigorous, growing economy that provides equal opportunity for all...”.</p> <p>“<i>So, as we begin</i>, let us take inventory”.</p> <p>“<i>Now</i>, so there will be no misunderstanding, it is not my intention to do away with government”.</p> <p>“<i>If we look to the answer as to why</i>, for so many years, we achieved so much, prospered as no other people on Earth, it was...”.</p> <p>“<i>Well</i>, I believe we, the Americans of today, are ready to act worthy of ourselves, ready to do what must be done to ensure...”.</p> <p>“<i>Above all</i>, we must realize that no arsenal, or no weapon in the arsenals of the world, is so formidable as the will and moral courage of free men and women”.</p>

Біл Клінтон	
<i>Enimem</i>	<p>“And Americans have ever been a <i>restless, questing, hopeful</i> people”.</p> <p>“Communications and commerce are <i>global</i>; investment is <i>mobile</i>; technology is almost <i>magical</i>; and ambition for a better life is now <i>universal</i>”.</p>

<i>Антитеза</i>	“Profound and powerful forces are shaking and remaking our world, and the urgent question of our time is whether we can make change <i>our friend</i> and not <i>our enemy</i> ”.
-----------------	---

Біл Клінтон	
Стилістичний прийом	Приклад уживання
<i>Анафора</i>	<p>“<i>We must</i> do what no generation has had to do before. <i>We must</i> invest more in our own people, in their jobs, in their future, and at the same time cut our massive debt. And <i>we must</i> do so in a world in which we must compete for every opportunity”.</p> <p>“<i>An idea</i> born in revolution and renewed through two centuries of challenge. <i>An idea</i> tempered by the knowledge that, but for fate we, the fortunate and the unfortunate, might have been each other. <i>An idea</i> ennobled by the faith that our nation can summon from its myriad diversity the deepest measure of unity”.</p>
<i>Літерація</i>	<p>“Our hopes, our hearts, our hands, are with those on every continent who are building democracy and freedom. Their cause is America's cause”.</p> <p>“Communism's collapse has called forth old animosities and new dangers”.</p> <p>“Powerful people maneuver for position and worry endlessly about who is in and who is out, who is up and who is down, forgetting those people whose toil and sweat sends us here and pays our way”.</p>
<i>Антитеза</i>	“To renew America, we must meet challenges <i>abroad</i> as well at <i>home</i> . There is no longer division between what is <i>foreign</i> and what is <i>domestic</i> ”.
Джиммі Картер	
<i>Цитування з Біблії</i>	“He hath showed thee, O man, what is good; and what doth the Lord require of thee, but to do justly, and to love mercy, and to walk humbly with thy God”. (Micah 6: 8)
<i>Метафора</i>	“I have no new dream to set forth today, but rather urge <i>a fresh faith in the old dream</i> ”.

Джиммі Картер	
Стилістичний прийом	Приклади уживання
<i>Епітет</i>	“Two centuries ago our Nation's birth was a milestone in the long quest for freedom, but the <i>bold</i> and <i>brilliant</i> dream which excited the founders of this Nation still awaits its consummation”.
<i>Анафора</i>	<p>“<i>Together</i>, we determined that a modern economy requires railroads and highways to speed travel and commerce, schools and colleges to train our workers”.</p> <p>“<i>Together</i>, we discovered that a free market only thrives when there are rules to ensure competition and fair play”.</p> <p>“<i>Together</i>, we resolved that a great nation must care for the vulnerable, and protect its people from life’s worst hazards and misfortune”.</p> <p>“<i>We, the people</i>, still believe that our obligations as Americans are not just to ourselves, but to all posterity”.</p> <p>“<i>We, the people</i>, still believe that every citizen deserves a basic measure of security and dignity”.</p> <p>“Our journey is not complete until no citizen is forced to wait for hours to exercise the right to vote”.</p> <p>“Our journey is not complete until all our children, from the streets of Detroit to the hills of Appalachia, to the quiet lanes of Newtown, know that they are cared for and cherished and always safe from harm”.</p>
<i>Метафора</i>	“With common effort and common purpose, with passion and dedication, let us answer the call of history and carry into an uncertain future that precious <i>light of freedom</i> ”.

Барак Обама	
Стилістичний прийом	Приклади уживання
<i>Епітет</i>	<p>“Our journey is not complete until we find a better way to welcome the <i>striving, hopeful</i> immigrants who still see America as a land of opportunity”.</p> <p>“Some may still deny the <i>overwhelming</i> judgment of science, but none can avoid the <i>devastating</i> impact of <i>raging</i> fires and <i>crippling</i> drought and more <i>powerful</i> storms”.</p>

<i>Цитування з декларації</i>	<p>“We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal; that they are endowed by their Creator with certain unalienable rights; that among these are life, liberty, and the pursuit of happiness”.</p> <p>“Let it be told to the future world...that in the depth of winter, when nothing but hope and virtue could survive... that the city and the country, alarmed at one common danger, came forth to meet [it]”.</p>
<i>Метафора</i>	<p>“The words have been spoken during rising tides of prosperity and the still <i>waters of peace</i>”.</p> <p>“Yet, every so often, the oath is taken amidst <i>gathering clouds and raging storms</i>”.</p> <p>“In the face of our common dangers, <i>in this winter of our hardship</i>, let us remember these timeless words”.</p>
<i>Риторичне питання</i>	<p>“<i>The question we ask</i> today is not whether our government is too big or too small, but whether it works – whether it helps families find jobs at a decent wage, care they can afford, a retirement that is dignified. Where <i>the answer is yes</i>, we intend to move forward”.</p>

Дональд Трамп	
Стилістичний прийом	Приклади уживання
<i>Епітет</i>	<p>“Americans want <i>great</i> schools for their children, <i>safe</i> neighborhoods for their families and <i>good</i> jobs for themselves. These are just and <i>reasonable</i> demands of <i>righteous</i> people and a <i>righteous</i> public”.</p>
<i>Цитування з Біблії</i>	<p>“The Bible tells us, “How good and pleasant it is when God’s people live together in unity.” We must speak our minds openly, debate our disagreements honestly, but always pursue solidarity. When America is united, America is totally unstoppable”.</p>

<p><i>Вживання особових займенників</i></p>	<p>“This is <i>your</i> day. This is <i>your</i> celebration. And this, the United States of America, is <i>your</i> country”.</p> <p>“<i>We</i>, assembled here today, are issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power. From this day forward, a new vision will govern <i>our</i> land”.</p> <p>“<i>We</i> must protect <i>our</i> borders from the ravages of other countries making <i>our</i> products, stealing <i>our</i> companies, and destroying <i>our</i> jobs”.</p>
<p><i>Анафора</i></p>	<p>“<i>We will</i> bring back our jobs. <i>We will</i> bring back our borders. <i>We will</i> bring back our wealth. And <i>we will</i> bring back our dreams”.</p> <p>“<i>We will</i> build new roads, and highways, and bridges, and airports, and tunnels, and railways all across our wonderful nation”.</p> <p>“<i>We will</i> get our people off of welfare and back to work, rebuilding our country with American hands and American labor”.</p>

Джеральд Форд

<p>Стилістичний прийом</p>	<p>Приклади уживання</p>
<p><i>Цитування</i></p>	<p>“And down the years, Abraham Lincoln renewed this American article of faith asking, “Is there any better way or equal hope in the world”?”</p>
<p><i>Енітет</i></p>	<p>“America will remain <i>strong</i> and <i>united</i>, but its strength will remain dedicated to the safety and sanity of the entire family of man, as well as to our own <i>precious</i> freedom”.</p> <p>“As we bind up the <i>internal</i> wounds of Watergate, more <i>painful</i> and more <i>poisonous</i> than those of foreign wars, let us restore the <i>golden</i> rule to our political process, and let brotherly love purge our hearts of suspicion and of hate”.</p>
<p><i>Анафора</i></p>	<p>“<i>May</i> our former President, who brought peace to millions, find it for himself. <i>May</i> God bless and comfort his wonderful wife and daughters, whose love and loyalty will forever be a shining legacy to all who bear the lonely burdens of the White House”.</p>

Річард Ніксон	
Стилiстичний прийом	Приклади уживання
<i>Епітет</i>	“Each moment in history is a <i>fleeting</i> time, <i>precious</i> and <i>unique</i> ”.
<i>Цитування</i>	“To see the earth as it truly is, small and blue and beautiful in that eternal silence where it floats, is to see ourselves as riders on the earth together, brothers on that bright loveliness in the eternal cold--brothers who know now they are truly brothers”.
<i>Алітерація</i>	“I speak from my own h eart, and the h eart of my country, the deep concern we have for those who suffer, and those who sorrow”.
<i>Анафора</i>	“ <i>We have</i> made enormous strides in science and industry and agriculture. <i>We have</i> shared our wealth more broadly than ever”. “ <i>Let</i> all nations know that during this administration our lines of communication will be open”. “ <i>Let</i> this message be heard by strong and weak alike...”
<i>Антитеза</i>	“Let us take as our goal: where peace is <i>unknown</i> , make it <i>welcome</i> ; where peace is <i>fragile</i> , make it <i>strong</i> ; where peace is <i>temporary</i> , make it <i>permanent</i> ”. “After a period of <i>confrontation</i> , we are entering an era of <i>negotiation</i> ”. “We are caught in <i>war</i> , wanting <i>peace</i> . We are torn by <i>division</i> , wanting <i>unity</i> . We see around us <i>empty lives</i> , wanting <i>fulfillment</i> ”.

Таким чином, підбір стилістично забарвлених мовних одиниць необхідно здійснювати з урахуванням тематики, цілей і завдань публічного виступу, а також з опорою на ситуацію і одержувачів мовленнєвої взаємодії. Для цього слід виділяти стилістично марковані мовні одиниці в потоці мовлення, відрізняючи їх від нейтральних.

У Додатку А у вигляді діаграми представлена частотність уживання стилістичних прийомів. Відповідно до діаграми, найбільш уживаними стилістичними засобами є метафори (21.2%), алітерації (18.6%), епітети

(17.8%), антитези (11.3%), анафори (6.4%), еліпс (5.4%), риторичні питання (5.1%), паремії (4.2%), метонімії (3.1%) персоніфікація (2.5%), гіперболи (2.2%), літоти (1.2%).

Як зазначали раніше, під стилістичними трансформаціями розуміють такі способи перекладу, за допомогою яких перекладач зміщує стилістичні акценти, нейтралізуючи або, навпаки, актуалізуючи різні відтінки значення, або ж адаптуючи мову перекладу до стилістичних норм, прийнятих у мові перекладу [61]. За допомогою стилістичних трансформацій перекладач може передати всю експресивність та стиль мови тексту оригіналу, не змінюючи зміст тексту перекладу.

Синонімічна заміна є однією із стилістичних перекладацьких трансформацій, її використовують, коли у мові перекладу не існує еквіваленту до слова у мові оригіналу, тоді перекладач підбирає еквівалент, який найбільш вдало передаватиме зміст мовної одиниці, але не є прямим синонімом цього слова. Наприклад: “So our task is to find a new framework that allows for a close economic partnership but holds those rights and obligations in a new and different balance” (Theresa May) [57] – “Таким чином, наше завдання – знайти нову стратегію, яка б дозволяла тісне економічне партнерство, але зберігала ці права та обов’язки на новому та інакшому рівні” (Тереза Мей). Описовий переклад – це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, словосполучення, термін, фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення (терміна).

При застосуванні описового перекладу важливо слідкувати за тим, щоб словосполучення в мові перекладу точно і повно передавало всі основні ознаки поняття, позначеного словом оригіналу [63]: “*I have spoken of a thousand points of light, of all the community organizations that are spread like stars throughout the Nation, doing good.*” (George Herbert Walker Bush) [64] – “Я говорив про некомерційну організацію в підтримку волонтерства «Тисяча

точок світла”, про всі громадські організації, які поширюються як зірки по всій Америці, роблячи добро» (Джордж Герберт Вокер Буш).

За І. Корунцем, компенсацією називається такий спосіб перекладу, при якому елементи змісту оригіналу, що були втрачені під час перекладу, передаються в тексті якимось іншим чином для компенсації семантичної втрати. Інакше кажучи, це заміна елемента оригіналу, який складно передати, аналогічним або яким-небудь іншим елементом, що компенсує втрату інформації і здатний справити подібну дію на читача [13, с. 122], наприклад: *“Our community of nations is under threat on multiple fronts, as the arc of 12 insecurity builds on NATO's periphery and beyond”* (James Mattis) [67] – «Нашій спільноті націй загрожують численні фронти, оскільки нестабільна політична обстановка утворюється на кордонах НАТО та за його межами» (Джеймс Меттіс).

Ще однією стилістичною трансформацією є адаптація. Адаптацією називається крайня форма перетворень оригіналу, що дозволяється при перекладі, та внаслідок якої виникають не тільки зміни в зображенні певної предметної ситуації, але й змінюється сама предметна ситуація в тексті перекладу [58]. Наприклад, нерідко потребують пояснення назви різного роду географічних і культурно-побутових реалій, що згадуються в оригіналі: *“We’ve already had as much flooding, for example, along the FDR which is fundamentally closed at the moment, as we did in Hurricane Irene”* (Michael Bloomberg) [73] – «Ми вже маємо багато затоплених територій, наприклад, уздовж магістралі ім. Франкліна Делано Рузвельта, яка на сьогодні повністю перекрита, як і при урагані Ірен» (Майкл Блумберг).

Застосовані стратегії перекладу реалізовані спільними тактиками, проте кожна тактика має свої особливості реалізації. Тактика передачі релевантної інформації демонструє відтворення усіх типів інформації першотворів – фактуальної, фатичної, емоційної та оперативної – за допомогою таких операцій перекладу: пошук еквівалента чи перекладацького відповідника, додавання, опущення, конкретизація [8, с. 29].

Таким чином, у перекладі політичних промов лінгвостилістичні особливості актуалізуються шляхом поєднання регулярних відповідностей і різних трансформацій, що дозволяють зберігати або модифікувати варіантні характеристики тієї чи іншої мовної одиниці. Слід зазначити, що у нашому дослідженні виявлені перекладацькі стратегії та установки при відтворенні лінгвостилістичних особливостей політичних промов британських та американських політичних діячів.

Найбільш розповсюдженими стилістичними трансформаціями є пошук еквівалента чи перекладацького відповідника, описовий переклад, прийом синонімічних заміन, не виключено трансформації компенсації та адаптації, транслітерації і транскрипції, антонімічний переклад. Окрім того, конкретизація значення слова та генералізація, трансформації заміни та додавання, вилучення слова (опущення), заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови, транслітерація (транскрипція) – не є виключенням.

Під час перекладу англомовних політичних промов варто пам'ятати про адекватність перекладу (формальна, часткова та ситуативна еквівалентність). Одним з важливих елементів політичних промов є метафоричні висловлювання та фразеологічні одиниці. Також особливу увагу заслуговує переклад епітетів. Щодо фразеологічних одиниць, то їхнє значення у мові перекладу також передається декількома шляхами. Описовим перекладом передаються фразеологічні одиниці-ідіоми.

Серед перекладацьких трансформацій відповідних стилістичних засобів у проаналізованих промовах британських і американських політичних діячів, що використовувалися при їх перекладі, виокремлюємо наступні: пошук еквівалента чи перекладацького відповідника (21,7%), описовий переклад (14,4%), прийом синонімічних замін (11,2%), трансформації компенсації (10,4%) та адаптації (9,7%), генералізація (8,1%) та конкретизація (7,8%), трансформації заміни (6,3%) та додавання (5,6%), транслітерація (транскрипція) (4,8%).

Слід зауважити, що англомовні політичні промови викликають певні труднощі при перекладі через те, що специфіка таких текстів поєднує у собі риси публіцистичного, наукового й іноді художнього стилів. Під час дослідження було виявлено, що поняття політичної промови та вибір адекватного способу перекладу буде актуальним ще протягом століть, оскільки мова розвивається і перекладачеві необхідно вміти обирати такий спосіб перекладу, який буде не тільки адекватно передавати суть висловлювання, а й відповідати певним нормам перекладу.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо у компаративному аналізі лінгвістичних особливостей промов американських і британських політичних діячів.

Висновки до Розділу 2

Специфіку політичної мови визначають її зміст, проблематика та функції (вплив на політичну картину світу адресата, емоційний вплив на адресата), використання характерних для цього виду діяльності комунікативних стратегій і тактик.

Зауважимо, що аналіз використання стилістично забарвлених лексичних одиниць політичних промов, які володіють відповідними конотаціями, домогли ґрунтовно дослідити питання нашого дослідження.

Було виявлено основні лінгвістичні стратегії, що використовують британські та американські політичні діячі для привернення уваги слухачів до свого виступу: стратегія творення нової історії, стратегія власної обіцянки, стратегія об'єднання, стратегія зближення. Найбільш уживаною стратегією, що була виявлена майже у всіх політиків є стратегія творення нової історії, наступна – стратегія власної обіцянки, стратегія об'єднання і стратегія зближення.

З метою детального дослідження нашого питання, була проаналізована відповідна лексика політичних промов, яка є важливою складовою тексту публічного виступу, тому вважали за доцільне розглянути й цей аспект. Загалом лексичний склад промов можна поділити на основні 4 групи: суспільно-політична термінологія (539 одиниць); загальноживана лексика (528 одиниць); економічна термінологія (128 одиниць); релігійна термінологія (99 одиниць). Відповідно до аналізу, найбільш частотними виявились лексичні одиниці, що відносяться до суспільно-політичної термінології та загальноживаної лексики.

Найхарактернішою ознакою політичних промов є наявність топосів, що розвивають думку політика й роблять промови більш доступними для аудиторії. Виходячи з аналізу вибраних промов, було виявлено наступні: топос вступу на посаду, топос добродесного лідера країни, топос законслухняності.

Важливою особливістю політичних промов є їх насиченість стилістичними засобами, а саме: метафори (21.2%), алітерації (18.6%), епітети (17.8%), антитези (11.3%), анафори (6.4%), еліпс (5.4%), риторичні питання (5.1%), паремії (4.2%), метонімії (3.1%) персоніфікація (2.5%), гіперболи (2.2%), літоти (1.2%).

Серед перекладацьких трансформацій відповідних стилістичних засобів у проаналізованих промовах британських і американських політичних діячів, що використовувалися при їх перекладі, виокремлюємо наступні: пошук еквівалента чи перекладацького відповідника (21,7%), описовий переклад (14,4%), прийом синонімічних заміни (11,2%), трансформації компенсації (10,4%) та адаптації (9,7%), генералізація (8,1%) та конкретизація (7,8%), трансформації заміни (6,3%) та додавання (5,6%), транслітерація (транскрипція) (4,8%).

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Політичне мовлення в промові являє собою заздалегідь підготовлений виступ політика, у якому простежується певна ідеологія, думка, позиція, така промова виголошується з метою впливу на аудиторію та їх переконання стосовно конкретної політичної позиції.

Проведений аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновок, що *англійське публічне мовлення* політичних діячів це здатність аналізувати політичні події та явища, що відбуваються як у нашій країні, так і закордоном, прогнозувати можливі соціально-політичні події та конфлікти засобами англійської мови в риторико-емоційній формі: чітко, доречно, логічно, переконливо.

Окрім того, стилістична культура являє собою невід'ємний компонент культури мовленнєвої взаємодії, будучи основою для розвитку основних комунікативних якостей мовлення, які роблять значний вплив на процес організації мовленнєвої поведінки комунікантів. У зв'язку з цим, не можна не відзначити їх тісний взаємозв'язок з принципом кооперативного співробітництва, який ґрунтується на взаємодії *чотирьох максимумів*, що регулюють мовленнєву поведінку учасників спілкування, а саме: максима повноти інформації; максима якості інформації; максима релевантності; максима манери. Це засвідчує, що *стилістичну культуру* слід вважати необхідною складовою публічного мовлення політичних діячів.

Однією з особливостей політичних промов є наявність топосів (топіків), що розділяють промову на підтеми та роблять виступ більш зрозумілим для аудиторії. Виходячи з аналізу, було виявлено 3 основні топоси: топос вступу на посаду, топос добродесного лідера країни, топос законослухняності.

Зазначаємо, що лексичний склад промов можна поділити на 4 основні групи: суспільно-політична термінологія, економічна термінологія, загальноживана лексика, релігійна термінологія. Загальна кількість лексичних одиниць, що відносяться до суспільно-політичної термінології

складає 539 одиниць; загальноживана лексика – усього було нараховано 528 лексичних одиниць; економічна термінологія – 128 лексичних одиниць; релігійна термінологія – 99 лексичних одиниць. Найбільш уживаними виявились лексичні одиниці, що відносяться до суспільно-політичної термінології та загальноживаної лексики. Результатом такого аналізу є представлений глосарій загальноживаної суспільно-політичної лексики промов британських та американських політичних діячів (Додаток Б).

Було виявлено основні лінгвістичні стратегії, що використовують британські та американські політичні діячі для привернення уваги слухачів до свого виступу: стратегія творення нової історії, стратегія власної обіцянки, стратегія об'єднання, стратегія зближення. Найбільш уживаною стратегією, що була виявлена майже у всіх політиків є стратегія творення нової історії, наступна – стратегія власної обіцянки, стратегія об'єднання і стратегія зближення.

Відомо, що політичні промови британських та американських політиків несуть у собі експресивне забарвлення, що є однією з важливих складових авторської стратегії і функцій мовленнєвого повідомлення. Вживання виразних стилістичних прийомів та емотивних слів викликано необхідністю здійснення впливу на емоційну сферу слухачів і характеризується певною клішованістю. Отже, особливістю стилістичного аспекту публічного мовлення є використання стилістично забарвлених одиниць з метою посилення впливовості мовлення, а саме: метафори (21.2%), алітерації (18.6%), епітети (17.8%), антитези (11.3%), анафори (6.4%), еліпс (5.4%), риторичні питання (5.1%), паремії (4.2%), метонімії (3.1%) персоніфікація (2.5%), гіперболи (2.2%), літоти (1.2%).

Комунікативна ситуація є невід'ємною складовою перекладознавчої моделі оригіналу. Перекладач повинен звертати увагу на компоненти комунікативної ситуації у вихідному та перекладному тексті.

Під час перекладу англомовних політичних промов варто пам'ятати про адекватність перекладу (формальна, часткова та ситуативна

еквівалентність). Одним з важливих елементів політичних промов є метафоричні висловлювання та фразеологічні одиниці. У мові перекладу метафоричні висловлювання мови оригіналу можна передати декількома шляхами – повним еквівалентом, метафорою з подібною образністю, або методом опису, повністю втративши при цьому образність вихідної метафори. Щодо фразеологічних одиниць, то їхнє значення у мові перекладу також передається декількома шляхами (повним або частковим). Описовим перекладом передаються фразеологічні одиниці-ідіоми.

Серед перекладацьких трансформацій відповідних стилістичних засобів у проаналізованих промовах британських і американських політичних діячів, що використовувалися при їх перекладі, виокремлюємо наступні: пошук еквівалента чи перекладацького відповідника (21,7%), описовий переклад (14,4%), прийом синонімічних заміни (11,2%), трансформації компенсації (10,4%) та адаптації (9,7%), генералізація (8,1%) та конкретизація (7,8%), трансформації заміни (6,3%) та додавання (5,6%), транслітерація (транскрипція) (4,8%).

Таким чином, лінгвостилістичні особливості у перекладі політичних промов актуалізуються шляхом поєднання певних відповідностей і трансформацій, що дозволяють зберігати або модифікувати варіантні характеристики тієї чи іншої мовної одиниці.

Слід зауважити, що відповідні стилістичні засоби є невід'ємною частиною політичних промов британський та американських політиків, вони несуть у собі певні функції, привертають увагу аудиторії до промови, надають емоційне забарвлення. Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо у компаративному аналізі лінгвістичних особливостей промов американських і британських політичних діячів.

SUMMARY

Lishyk K. O. Lingvo Stylistic Features of British and American Politicians` Public Speeches: Translation Aspect

There is a special interest in studying the peculiarities of English public speeches, especially in the conditions of modern linguistic globalization and European integration. The research of the political speeches of British and American politicians arouses great interest among scientists. Within this context, the necessity to foster the development and expansion of this issue is very vital.

It should be noted that there are many studies devoted to the consideration of the specified problem. Analysis of the works of many scientists made it possible to reveal their significant achievements.

Theoretical background of the research includes the works of many linguists. The study of various aspects of the speech culture was highlighted by scientists N. Babych, A. Bogush, O. Bondarenko, O. Gladysheva, A. Koval, S. Kosachevskyi, H. Onufrienko, L. Skurativskyi, O. Slipushko, Z. Terlak, I. Toman, Z. Harris, J. O'Connor Power, K. German, S. Turner); research on the linguistic features of public speeches by T. Svyridyuk, N. Ivkova, V. Bogatko; analysis of the characteristics of English political speeches by N. Koval, D. Petrenko, M. Didenko and others; peculiarities of their translation by V. Karaban, S. Morkotuna, A. Kolesnyka, S. Ostapenko, N. Zhmayeva, M. Rebenko, etc.

The relevance of this paper is determined by the growing importance of politics as one of the types of mass communication in the life of our society, namely the role in modern life of political statements and political figures. They constantly use persuasive strategies and tactics in their speeches, elements of argumentation in English.

The aim of the research is to analyse and determine the essential stylistic devices of the public speeches of British and American political figures and the peculiarities of their translation.

The materials of the research are political speeches of the contemporary British and American politicians.

The object of the investigation is political speeches, **the subject** – stylistic features of the political speeches translation from English into Ukrainian.

The objectives of the research are following:

- to define the essence of the concept of “English public speeches”;
- to highlight the significance of stylistic culture as a component of public speeches;
- to analyze the peculiarities of stylistic features translation of public speeches of British and American politicians;
- to create a glossary of commonly used social and political vocabulary from the speeches of British and American political figures.

Text speeches of politicians are taken from English political publications and other information sources such as Politics, New York Times, Press Conservatives, Politics Home, British Political Speeches, The White House Government.

To reach the aim of the research we used **the methods** linguistic analysis, continuous sampling, quantitative analysis, comparison, generalization, method of linguistic interpretation of the obtained data.

The scientific novelty is to highlight the stylistic devices of the speeches of British and American politicians and their translation in the conditions of the modern globalized society. For detailed analysis of the research, a glossary of the relevant social and political vocabulary of public speeches has been proposed.

The theoretical significance lies in the further study of the stylistic features of the functioning of politicians' speeches in modern political discourse.

The practical value of the work is in the fact that the analysis of the use of stylistic transformations may find application in the further study of the peculiarities and difficulties of translation the political speeches of British and American politicians.

Approbation of results: publication of theses on the research topic at the XVII International Scientific and Practical Conference “System Analysis and Intelligent Systems for Management”, Ankara (Turkey, May 2023); IV International Scientific and Practical Conference “Current Challenges of Science and Education”, Berlin (Germany, December 2023).

The presented research consists of an introduction, two chapters, conclusions, references, appendices and a glossary.

The findings of this research provide evidence that, there are 3 main topics which exist in the speeches: the topic of entering the office, the topic of a virtuous leader, the topic of obedience to the law. The most commonly used stylistic devices which were revealed in the speeches are: metaphors (21.2%), alliteration (18.6%), epithets (17.8%), antitheses (11.3%), anaphora (6.4%), ellipsis (5.4%), rhetorical questions (5.1%), paremias (4.2%), metonymies (3.1%) personification (2.5%), hyperbole (2.2%), litotes (1.2%).

The main translation transformations of the corresponding stylistic devices of the political speeches are search for an equivalent or translation counterpart (21.7%), descriptive translation (14.4%), reception of synonymous substitutions (11.2%), transformations of compensation (10.4%) and adaptation (9.7%), generalization (8.1%) and specification (7.8%), transformations of replacement (6.3%) and addition (5.6%), transliteration (transcription) (4.8%).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акоп'янц Н. М., Черненко С. Ю. Специфіка перекладу сучасних політичних промов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2019, № 42, том 3. С. 32-36.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Голов. ред. В. Т. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Глінка В., Зайченко Ю. Експресивні засоби й стилістичні прийоми вираження експресивності та особливості їх перекладу. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Філологія. Педагогіка. 2013. Вип. 2. С. 34.
4. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття): Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. О., 2001. 19 с.
5. Дорофєєва М. С. Категорія суб'єкта в політичній промові (на матеріалі виступів федеральних канцлерів ФРН повоєнного періоду): Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. О., 2002. 20 с.
6. Дячук Н. В. Особливості політичного мовлення в інавгураційній промові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 2 (70), червень. С. 77-78.
7. Єфімов Л. І. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2004. С. 11-12.
8. Жмаєва Н. С. До питання стратегій перекладу політичних промов. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2022. № 34. С. 28-37.
9. Каніболоцька О. С. Методичні засади використання мовного портфеля у процесі навчання іноземної мови студентів-філологів. *Наукові записки*. Серія: філологічні науки. Вип. 89 (2). С. 34.

10. Карабан В. О. Переклад англійської і науково-технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця, Нова книга, 2004. С. 300-312.
11. Клименко І. М., Зоренко І. С. Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою. *Філологічні студії*. Вип. 8. С. 85.
12. Коваль Н. О. Просодичні іміджеві характеристики політичної ораторської промови (експериментально-фонетичне дослідження на матеріалі британського варіанту англійської мови): автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. О., 2010. 18 с.
13. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). К.: Нова Книга, 2000. С.122.
14. Курлянд З. Н. Професійна усталеність вчителя – основа його педагогічної майстерності: навчальний посібник. Одеса, 1995. 160 с.
15. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: підручник. К.: Вид. центр «Академія». 2007. С. 179.
16. Мартинова Р. Ю. Методологічні основи презентації як вид мовленнєвої діяльності. Одеса: ТОВ «Лерадрук», 2012. 99 с.
17. Москалюк О. В. Навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів на основі виступів британських і американських політичних діячів: автореф. дис. канд. філол. наук: 13.02.02; Південноукраїнський національний педагогічний ун-т ім. К. Д. Ушинського. О., 2015. 23 с.
18. Нагорна Л. П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. К.: Світогляд, 2005. С. 315.
19. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки: Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. С. 67-68
20. Підгрушний В. А. Особливості політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці. 2015. С. 250.

21. Сагач Г. М. Риторика: навч. посібник для студентів серед. і вищ. навч. закладів. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 568 с.
22. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов. *Філологічні науки*. 2016. Книга 1. С. 235-236.
23. Сотніков А. Маніпулятивний вплив у політичному дискурсі. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. С. 123.
24. Формування іміджу політика: психологічні аспекти. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/17231/> (дата звернення: 12.07.2023)
25. American and British political speeches: an examination of linguistic strategies. URL: https://www.academia.edu/36106856/American_and_British_Political_Speeches_An_Examination_of_Linguistic_Strategies (дата звернення: 02.09.2023)
26. Are these the ten best political speeches? URL: <https://www.newstatesman.com/politics/2010/02/party-conference-labour-speech> (дата звернення: 02.09.2023)
27. Bell V. Negotiation in the workplace: The view from a political linguist. *The discourse of negotiation: Studies of language in the workplace*. Oxford etc.: Pergamon, 1997. P. 41-58.
28. Boris Johnson's final speech as Prime Minister. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/boris-johnsons-final-speech-as-prime-minister> (дата звернення: 02.09.2023)
29. British election party broadcasts. URL: <https://www.c-span.org/video/?293006-10/2010-british-election-party-broadcasts> (дата звернення: 12.11.2023)
30. British political speeches. Speech archive. URL: <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm> (дата звернення: 02.11.2023)
31. British political speeches that shaped history. URL: <https://www.bbc.com/news/av/uk-politics-50752706> (дата звернення: 02.09.2023)

32. Corpus of Political Speeches. URL: <https://digital.lib.hkbu.edu.hk/corpus> / (дата звернення: 10.08.2023)
33. Davidson J. The Complete Guide to Public Speaking. 2003. 324 p.
34. Dijk T. A. van Models for Text Grammar, Linguistics.1975. № 105. Pp. 33-68.
35. Dijk T. A. van Macrostructures. An Interdisciplinary study of Global structures in Discourse, Interaction and Cognition. New Jersey, 1980.
36. Editorial: Political Speeches and Discourse Analysis. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13520529609615471> (дата звернення: 09.09.2023)
37. Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/discourse> (дата звернення: 09.09.2023)
38. Famous British political speeches. URL: <https://www.storytel.com/ae/ar/books/famous-british-political-speeches-50266> (дата звернення: 02.09.2023)
39. First Inaugural Address of Ronald Reagan. URL: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/reagan1.asp (дата звернення: 03.10.2023)
40. First Inaugural Address of William J. Clinton. URL: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/clinton1.asp (дата звернення: 02.11.2023)
41. Fourty famous persuasive speeches you need to hear. URL: <https://highspark.co/famous-persuasive-speeches/> (дата звернення: 12.10.2023)
42. Functioning of stylistic devices. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/14193/3/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf> (дата звернення: 05.11.2023)
43. Greatest speeches in parliament of the past 100 years. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2009/apr/06/greatest-speeches-in-parliament-of-the-past-100-years> (дата звернення: 02.09.2023)

44. Guidelines for Election Broadcasting. URL: https://en.unesco.org/sites/default/files/guidelines_for_election_broadcasting_en.pdf (дата звернення: 03.11.2023)
45. How to give a speech. URL: www.sportscliche.com/politics/election.html (дата звернення: 02.11.2023)
46. Inaugural Address of President Barack Obama. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2009/01/21/president-Barack-obamas-inaugural-address> (дата звернення: 02.09.2023)
47. Inaugural Address of President Donald Trump. URL: <https://www.politico.com/story/2017/01/full-text-donald-trump-inauguration-speech-transcript-233907> (дата звернення: 02.09.2023)
48. Inaugural Address of President George Bush. URL: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/inaugural-address.html> (дата звернення: 02.09.2023)
49. Inaugural Address of President Jimmy Carter. URL: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/carter.asp (дата звернення: 02.09.2023)
50. Inaugural Address of President Joseph R. Biden, Jr. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/> (дата звернення: 02.09.2023)
51. Inspiring Voices: political speeches. URL: <https://www.green-social-summit.eu/lecture/inspiring-voices/> (дата звернення: 02.11.2023)
52. Jones L. Working in English. Cambridge University Press, 2001. 144 p.
53. Linguistic markers expressing politeness strategies. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/448814-none-73cbb06f.pdf> (дата звернення: 02.11.2023)
54. Parallelism: non-literary examples. URL: <https://www.lancaster.ac.uk/fass/projects/stylistics/topic3a/5parall4.htm> (дата звернення: 02.11.2023)

55. Party political broadcasts, speeches and press releases. URL: <https://archives.bodleian.ox.ac.uk/repositories/2/resources/9845> (дата звернення: 07.11.2023)

56. Personification and its difference from other similar stylistic devices. URL: <https://www.researchgate.net/publication/366399585> (дата звернення: 07.11.2023)

57. Presidential Speeches. URL: <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches> (дата звернення: 09.08.2023)

58. Prime Ministers of the UK. URL: <https://www.ox.ac.uk/about/oxford-people/british-prime-ministers> (дата звернення: 09.08.2023)

59. Rhetorical devices for speeches. URL: [https://www.commarkschools.org/Downloads/rhetorical_devices_for_speeches%20\(1\).pdf](https://www.commarkschools.org/Downloads/rhetorical_devices_for_speeches%20(1).pdf) (дата звернення: 09.08.2023)

60. Rhetoric of political speeches. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110198980.3.243/html> (дата звернення: 09.08.2023)

61. Stylistic devices (rhetorical devices, figures of speech). URL: <https://www.ego4u.com/en/cram-up/writing/style> (дата звернення: 09.08.2023)

62. Stylistic devices, stylistic devices in writing. URL: <https://medium.com/@fateehaayaz/stylistic-devices-stylistic-devices-in-writing-72c34c0a84f0> (дата звернення: 09.08.2023)

63. Stylistic devices (tropes and figures of speech). URL: <https://studfile.net/preview/2714636/> (дата звернення: 09.08.2023)

64. The language of politics. URL: <https://newuniversityinexileconsortium.org/wp-content/uploads/2022/02/the-language-of-politics.pdf> (дата звернення: 09.08.2023)

65. The 15 Most Inspiring Presidential Speeches in American History. URL: <https://home.heinonline.org/blog/2021/02/the-15-most-inspiring-presidential-speeches-in-american-history/> (дата звернення: 09.08.2023)

66. The Queen's speech 2022. URL:
<https://assets.publishing.service.gov.uk/media/627a57f88fa8f57d893d3008/Lobby>
(дата звернення: 09.08.2023)

67. The White House Government URL:
<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions> (дата звернення:
02.11.2023)

68. The worst political speeches of the decade. URL:
<https://www.spectator.co.uk/article/the-five-worst-political-speeches-of-the-21st-century/> (дата звернення: 11.09.2023)

69. The Top 10 best known paragraphs of British political speeches since the war. URL: <https://www.independent.co.uk/voices/top-10-best-uk-political-speeches-b2264826.html> (дата звернення: 02.09.2023)

70. Top 100 speeches. URL: <https://www.americanrhetoric.com/newtop100speeches.htm> (дата звернення: 02.09.2023)

71. Weathering the storm: The UK's role in the world today. URL:
<https://www.rescue.org/uk/press-release/weathering-storm-uks-role-world-today>
(дата звернення: 02.09.2023)

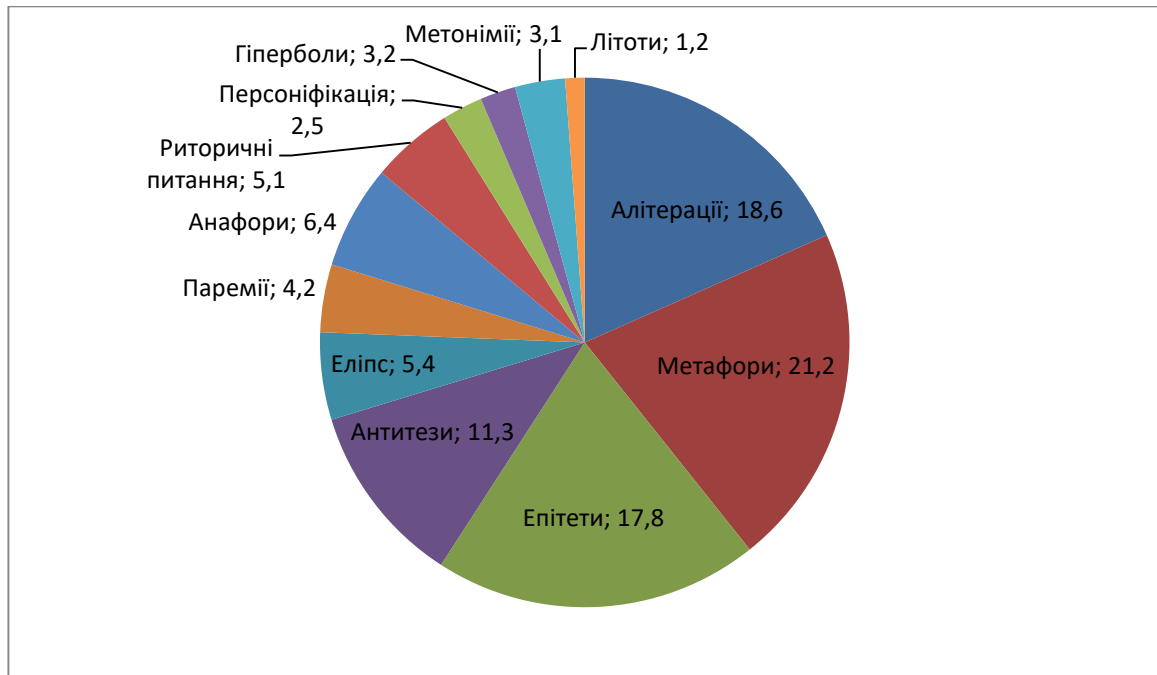
72. What are stylistic devices? URL:
https://www.google.com/search?q=stylistic+devices+of+speech&sca_esv=585652102&sxsrf (дата звернення: 02.09.2023)

73. What makes a great political speech? URL:
<https://www.cam.ac.uk/research/news/what-makes-a-great-political-speech> (дата
звернення: 02.09.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Стилістичні засоби англомовних політичних промов

Додаток Б

GLOSSARY

Absolute majority [ˌæbs(ə)'lu:t mə'dʒɔrəti]

(50%+1 vote). A term used to compare the least votes a winning candidate may need in a preferential single member voting system compared with that of first-past-the-post systems of other countries where a «majority» may well be less than 50%. Also a concept used in some parliamentary votes where a simple majority of all members present is not enough.

*Accordingly, 96 votes constitutes an **absolute majority** in the Assembly for the purpose of those elections.*

Absolutism ['æbsəlu:tɪz(ə)m]

A political theory holding that all power should be vested in one ruler or other authority.

*Men were on their feet in the back, shouting of injustice and **absolutism**.*

Accord [ə'kɔ:d]

A diplomatic agreement that does not have the same binding force as a treaty.

*The development and approval of the schedule of the withdrawal of foreign troops from Iraq, something Russia has always called for, enable the Government to step up its efforts to achieve national reconciliation and **accord**.*

Administrative Agency [əd'mɪnɪstreɪtɪv 'eɪdʒ(ə)nsɪ]

A federal, state, or local government unit established to perform a specific function. Such an agency is created and authorized by a legislative body to administer and enforce specific law(s).

*Where assistance is required from other investigatory or **administrative agencies**, approvals at the proper levels within both the requesting and assisting organisations should be clearly established.*

Administrative law [əd'mɪnɪstreɪtɪv lɔ:]

That segment of public law that is used to challenge the decisions of government officials and/or delegated legislation. Excluding policy decisions made by people's elected representatives, where it is deemed electoral popular support authorises the office holder to be unrestrained in their decision making as long as it is within the law, all civil/public servants, from the Prime Minister down can be challenged in court (as long as the plaintiff has standing) on the «reasonableness» of their administrative actions or even on their failure to act.

*Regular meetings with local population, local and central **administrative law** enforcement bodies of Abkhazia, Commonwealth of Independent States (CIS) peacekeeping force and international organizations.*

Agitprop ['ædʒɪtprɒp]

Less-than-subtle political propaganda disseminated through the media and performing arts.

*The strategy of **agitprop** was originally elaborated by the Marxist theorist.*

Anarchism ['ænəkɪz(ə)m]

A political theory a doctrine advocating the abolition of government.

*They speak about **anarchism**.*

Authority [ɔ:'θɔ:ritɪ]

The exercise of legitimate influence by one social actor over another.

*The appropriate procedure for the conduct of a prior art search and communicating the findings thereof shall be determined by the Federal executive **authority** on intellectual property.*

Autonomy [ɔ:'tɒnəmi]

A limited form of independence where, for example, a state or colony can control its own domestic affairs but has no say over its foreign affairs.

*The point was made by participants that in many circumstances, there is likely to be a need for a combination of measures for both integration and **autonomy**.*

Backbencher [ˌbæk'benʃə]

A member of Parliament (government or opposition) who is not in a leadership role in their party but merely sits literally on the back bench.

***Backbencher** seats near the famous politician.*

Ballot ['bælət]

A method of secret voting, normally in a written form.

*Each elector may vote in the first **ballot** for no more than 18 candidates.*

Ballot paper ['bælət 'peɪpə]

A paper handed to each voter on election day to be marked, showing the names of the candidates (and sometimes the parties) who are standing for election.

*In 2 per cent of e-voting polling stations observed, voters were being instructed to use e-voting instead of the **paper ballot**.*

Bipartisan [baɪˌpa:tɪ'zæn]

Adjective to describe a situation where the normally opposing political parties come together to agree on an initiative. Technically two parties coming together.

*He was **bipartisan**.*

Block voting [blɒk 'vəʊtɪŋ]

In multi-member electorates, each voter having the same number of votes as the number of vacant seats (must tick off [say] three names). This has the effect of minimising the chances of minority candidates winning seats.

*In the period prior to the ballot day the **voting** data **blocks** of prospective subjects may be provided with new information which the member of the commission also introduced into the local database.*

Cabinet ['kæbɪnət]

A group of governmental officials who head various departments in the Executive Branch and advise the president.

*Strategic plans should be assessed by an independent authority, reporting directly to **the Cabinet** of Ministry.*

Commonwealth ['kɒmənwelθ]

An intergovernmental organisation of 53 member states that were mostly territories of the former British Empire.

*The United Nations Observer Mission in Georgia also cooperates with the peacekeeping force of the **Commonwealth** of Independent States.*

Candidate ['kændɪdeɪt]

A person who stands for election to Parliament. In Australia candidates can be nominated by political parties or stand as independents.

*To be elected in the first round of voting, a **candidate** must receive more than half of all votes cast.*

Capitalism ['kæpɪtəlɪzəm]

An economic system based on the recognition of private property rights, where prices are dictated by supply and demand, and where the means of production and distribution of goods and services derive from privately owned resources, or capital, operating within an unregulated market.

*The paradox of **capitalism** is that it converts avarice, greed, and envy into virtues.*

Caucus ['kɔ:kəz]

A closed meeting of members of a political party or faction. Also the term for a group of people within an establishment with a common political leaning. In Australia the term is used to describe the parliamentary members of the ALP.

*Parliamentary factions (**caucuses**, groups) and expert committees constitute the backbone of a parliament.*

Chairman ['tʃeɪmən]

The highest officer of an organized group such as a board, a committee, or a deliberative assembly.

*There are 35 **chairmen** at the 4th meeting.*

Chairmanship ['tʃeɪmənʃɪp]

The office or term of a chairman.

*The issue of **Chairmanship** of the Organization is an important integral part of the reform.*

Chamber ['tʃeɪmbə]

One of the parts of the parliament.

*Under Senate rules, the **chamber** must vote on the bill by this Friday.*

Campaign [kæm'peɪn]

Is a series of planned activities that are intended to achieve a particular social, commercial or political aim.

*Today police launched (= began) a **campaign** to reduce road accidents.*

Commitment [kə'mɪtmənt]

A promise to support sb/sth.

*Both the fact of a **commitment** and its timing are crucial.*

Congress ['kɒŋgrəs]

The national legislative body of the U.S., consisting of the Senate, or upper house, and the House of Representatives, or lower house, as a continuous institution.

*She started investigating, and then finally went before **Congress** with a report. In mid-1986 the organizational structure of the Educational Congress became operational.*

Conservatism [kən'sə:vetɪzəm]

The inclination, especially in politics, to maintain the existing or traditional order.

*There is a more romantic feeling and a somewhat heady optimism in the frank return to **conservatism** which is now becoming popular in certain circles.*

Conservative [kən'sə:vetɪv]

Often taken as synonymous with right wing with a penchant for censorship and state control to protect against «immoral» personal behaviour, but technically an attitude of belief in the established order and suspicious of change.

*Labour governments have treated Parliament with no less indifference than **Conservative** governments.*

Constitution [ˌkɒnstɪ'tjuʃn]

The set of basic rules by which a country or state is governed. Sometimes includes a Bill of Rights. The ultimate set of laws to which all other laws made by contemporary governments are subservient to. The strength and integrity of a constitution is often reflected by the difficulty it is to be changed.

*A democratic **constitution** becomes an instrument for the social emancipation of the people only when the natural course of the development of economic relationships makes it impossible for the upper classes to continue to dominate.*

Democracy [dɪ'mɒkrəsi]

From the Greek 'demos' for the ordinary, common people and 'kratos' for power or strength.

*Another aspect of America's domestic practice of liberal **democracy** that is currently being debated is how the US deals with the threat of terrorism.*

Democrat [dɪ'mɒkrət]

A person who believes in the political or social equality of all people.

*«The liberals and the **democrats** have essentially different fundamental desires and basic motives», he says.*

Devolution [dɪ:və'lu:f(ə)n]

Transfer of powers from the national or central government to state or local government.

*Most of the other medical institutes would be transferred to the regions (rayons) and municipalities (oblasts) in keeping with the government's **devolution** policy.*

Diplomat [ˌdɪplə'mæt]

A person appointed by a national government to conduct official negotiations and maintain political, economic, and social relations with another country or countries.

*The **diplomat** took his advice and never looked back.*

Election [ɪ'leɪʃ(ə)n]

The process of choosing a person or a group of people for a position, especially a political position, by voting.

*In America, presidential **elections** are held every four years.*

The Executive [ɪg'zekjətɪv]

That part of government which executes the law of the land, as compared to the legislature which creates and maintains the law. The executive comprises public service officials from the Prime Minister/ President down, and is responsible for the daily administration of the state.

***Executive** power is held by the president.*

Federalism ['fɛdərəlɪzəm]

A system under which governmental powers are divided between the central government and the states or provinces all within the same geographical territory. Opposite to a unitary system as exists in the UK, New Zealand and Japan.

*In the north, **federalism** is favoured by some, specifically the Uzbeks, while elsewhere in the country there is support for a strong central government.*

Foreign Secretary ['fɔːrɪn 'sekrət(ə)rɪ]

A cabinet minister who conducts and supervises foreign and diplomatic relations with other states.

*Letter dated 10 September 1995 from the Minister for Foreign Affairs of Pakistan addressed to the **Foreign Secretary**.*

Freedom ['frɪ:dəm]

Political or national independence.

*The right to **freedom** of opinion and expression.*

Government ['gʌv(ə)nəmənt]

The system by which a state or community is governed.

*In the case of its broad associative definition, **government** normally consists of legislators, administrators, and arbitrators.*

Geopolitics [ˌdʒi:əu'pɒlɪtɪks]

The study of the relationship among politics and geography, demography, and economics, especially with respect to the foreign policy of a nation.

*A major shortcoming in today's world is the persistence of a zero-sum sense of **geopolitics**.*

Governor ['gʌvənə(r)]

An individual public official with the power to govern the executive branch of a non-sovereign or sub-national level of government, ranking under the head of state.

*At last the interview with the **governor** took place too.*

Hold the post [həʊld ðə pəʊst]

To have a particular job or position.

*How long has he **held** this **position** of Vice-President?*

Honeymoon period ['hʌnɪmu:n 'piəriəd]

The first few months of a new government during which the incumbent/s are granted a non-belligerent grace period by their political opposition and the media.

*The **honeymoon period** for the government is now over.*

House of Representatives [haʊs əv reprɪ'zentətɪvz]

The lower house of Congress in which states are represented based on population. Presently there are 435 members in this body.

*Under article 90, **the House of Representatives** was the legislative body of the people and, accordingly, it considered all complaints concerning the functioning of the three branches of government.*

Impeachment [ɪm'pɪ:tʃmənt]

The legislative equivalent of a criminal prosecution, where a high government official is subject, by a house of Parliament or Congress, to an investigation, indictment and subsequent trial.

*In the several debates upon this **impeachment**, it must be confessed that his majesty gave many marks of his great lenity; often urging the services you had done him, and endeavouring to extenuate your crimes.*

To inaugurate [ɪ'nɔːɡjʊreɪt]

To induct into office, post with formal ceremonies.

*William Jefferson «Bill» Clinton is an American politician who served from 1993 to 2001 as the 42nd President of the United States, **inaugurated** at age 46.*

Inflation [ɪn'fleɪʃ(ə)n]

A general rise in the prices of services and goods in a particular country, resulting in a fall in the value of money.

*Wage increases must be in line with **inflation**.*

Labour party ['leɪbə 'pɑːti]

A British political party, formed in 1900 as an amalgam of various trade unions and socialist groups, generally supporting the interests of organized labour and advocating democratic socialism and social equality.

***Labour party** is a political party formed to represent the interest of ordinary working people.*

Liberal ['lɪber(ə)l]

Favorable to progress or reform, as in political or religious affairs.

*While elections are important, **liberal** democracy is more than electocracy.*

Liberalism ['lɪber(ə)lɪzəm]

A political theory founded on the natural goodness of humans and the autonomy of the individual and favoring civil and political liberties, government by law with the consent of the governed, and protection from arbitrary authority.

*In science, development, thought, invention, ideals, aims, **liberalism**, judgment, experience and everything, everything, everything, we are still in the preparatory class at school.*

Mandate ['mændeit]

A command to act in a particular way on a public issue given by the electorate to its representative.

*The president had a clear **mandate** to end the war.*

Negotiation [nɪgəʊʃi'eɪʃ(ə)n]

A formal discussion between two or more people or parties, intended to reach an understanding, resolve point of difference, or gain advantage in outcome of dialogue, to produce an agreement.

*The Government of Costa Rica is convinced that this draft will be a constructive contribution to the **negotiation** process currently being carried out within the General Assembly in order to prohibit human cloning.*

Nominee [nɒmi'ni:]

A person who has been formally suggested for a job, prize, etc.

*Six **nominees** were denied registration because they did not submit the required support signatures, tax certificates and/or proof that they had paid the election deposit.*

Parliament ['pa:lemənt]

The group of people who are elected to make and change the laws of a country.

*The German **parliament** is called the «Bundestag».*

Party conference ['pa:tɪ 'kɒnfərəns]

Political convention and party congress usually refer to a general meeting of a political party. The conference is attended by certain delegates who represent the party membership.

The last Party Conference had been preceded by ample in-depth discussions, so that everyone had had an opportunity to contribute to its organization and its content.

Policy ['pɒlɪsɪ]

- 1) The basic principles by which a government is guided.
- 2) The declared objectives that a government or party seeks to achieve and preserve in the interest of national community.

*The company has adopted a firm **policy** on education.*

Politics ['pɒlɪtɪks]

The activities involved in getting and using power in public life, and being able to influence decisions that affect a country or society.

*I think no matter how far Japan may be people who are interested in **politics** read in papers and see on television what is happening in Georgia.*

Politician [pəˈlɪtʃɪn]

A person whose job is concerned with politics, especially as an elected member of parliament.

*He was the first Polish **politician** to ask the World Bank to prepare a report on corruption in Poland and ways to eradicate it.*

Premiership ['premiəʃɪp]

The period or position of being prime minister.

*During Blair`s **Premiership** the policy was changed.*

Prime minister [praɪm 'mɪnɪstə]

The main minister and leader of the government in some countries.

*I am grateful to the **prime minister** and all our Polish friends for today's visit and for the highly constructive work.*

Referendum [ref(ə)'rendəm]

The procedure that allows voters to vote directly on issues instead of going through the indirect process of having legislators vote for those issues.

*An increase in the efficiency of data collection for election and **referendum** processes.*

Representative [reprɪzəntə'tɪv]

A member of a governmental body, usually legislative, chosen by popular vote.

***Representatives** usually represent a constituency in a deliberative, legislative, or executive body, esp (capital) a member of the House of Representatives (the lower house of Congress).*

Senate ['senɪt]

One of the two houses of Congress historically known as the upper house that contains two representatives from each state regardless of population. Presently there are 100 members in this body.

*They were represented by henchmen in the State assembly and **senate**.*

Senator ['senətə]

A member of a senate.

*He has served as a Democratic **senator** for Texas since 1994.*

Statesman ['steɪtsmən]

A wise, experienced and respected political leader.

*A fine choice, certainly, for this election season, for the play celebrated a great **statesman** who embraced civic virtue over fashionable corruption.*

Trade union [treɪd 'ju:njən]

A labor union, especially one limited in membership to people in the same trade.

***Trade unions** formed to improve their incomes and working conditions by collective bargaining with the employer or employer organizations.*

Unemployment [ˌʌnɪm'plɔɪmənt]

The number of persons who are unemployed.

*Moreover, although, in many developed countries the recession was over, **unemployment** was rising.*

Union ['ju:njən]

A number of persons, states, etc., joined or associated together for some common purpose.

*As a union officer I have access to that kind of information. It undertakes not to participate, in whole or in part, in any political or economic **union** with any State.*

Veto ['vi:təu]

To reject or refuse to sign a bill from Congress. This is the check that the president has on the powers of the legislative branch of government.

*Many delegations welcomed the proposal that the size and composition, as well as the **veto** and other voting procedures, of the Security Council be periodically reviewed.*

Vice President [vais 'prezɪd(ə)nt]

The person below the president of a country in rank, who takes control of the country if the president is not able to.

*In 1992 I made a big jump up from personal assistant to executive **vice president**, a role I had until 1994.*

Zeitgeist ['tsaitgɪst]

German for «spirit of the time». The prevalent beliefs and attitudes of a place / country at any particular period.

*Is it purely a matter of **zeitgeist**, or is there some sensible explanation?*